

**T.C.
ONDOKUZ MAYIS ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ ANA BİLİM DALI
RESİM İŞ EĞİTİMİ PROGRAMI**

**UZAKTAN EĞİTİM YOLUYLA VERİLEN ANA SANAT
ATÖLYE DERSLERİNİN NİTELİĞİ**

Yüksek Lisans Tezi

Elif ERGÜN

Danışman
Prof. Dr. Sevgi KOYUNCU

SAMSUN
2022

TEZ KABUL VE ONAYI

Elif ERGÜN tarafından, Prof. Dr. Sevgi KOYUNCU danışmanlığında hazırlanan “UZAKTAN EĞİTİM YOLUYLA VERİLEN ANA SANAT ATÖLYE DERSLERİNİN NİTELİĞİ ” başlıklı bu çalışma, jürimiz tarafından 23.9.2022 tarihinde yapılan sınav sonucunda oy birliği ile başarılı bulunarak Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

	Unvanı Adı Soyadı Üniversitesi Ana Bilim/Ana Sanat Dalı	İmza	Sonuç
Başkan	Prof. Dr. XXXX XXXX Ondokuz Mayıs Üniversitesi ..... Anabilim Dalı		☐ Kabul ☐ Ret
Üye	Dr. Öğr. Üyesi XXXX XXXX Ondokuz Mayıs Üniversitesi ..... Anabilim Dalı		☐ Kabul ☐ Ret
Üye	Doç. Dr. XXXX XXXX Ondokuz Mayıs Üniversitesi ..... Anabilim Dalı		☐ Kabul ☐ Ret

Bu tez, Enstitü Yönetim Kurulunca belirlenen ve yukarıda adları yazılı jüri üyeleri tarafından uygun görülmüştür.

ONAY
... / ... / ...
Prof. Dr. Ali BOLAT
Enstitü Müdürü

BİLİMSEL ETİĞE UYGUNLUK BEYANI

Hazırladığım Yüksek Lisans tezinin bütün aşamalarında bilimsel etiğe ve akademik kurallara riayet ettiğimi, çalışmada doğrudan veya dolaylı olarak kullandığım her alıntıya kaynak gösterdiğimi ve yararlandığım eserlerin Kaynaklar'da gösterilenlerden oluştuğunu, her unsurun enstitü yazım kılavuzuna uygun yazıldığını ve TÜBİTAK Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu Yönetmeliği'nin 3. bölüm 9. maddesinde belirtilen durumlara aykırı davranılmadığını taahhüt ve beyan ederim.

Etik Kurul Gerekli mi ?

Evet (Gerekli ise ekler kısmına ekleyiniz)

Hayır

İmza
21 /06 / 2022
Elif ERGÜN

TEZ ÇALIŞMASI ÖZGÜNLÜK RAPORU BEYANI

Tez Başlığı : UZAKTAN EĞİTİM YOLUYLA VERİLEN ANA SANAT ATÖLYE DERSLERİNİN NİTELİĞİ

Yukarıda başlığı belirtilen tez çalışması için şahsım tarafından 21/10/2022 tarihinde intihal tespit programından alınmış olan özgünlük raporu sonucunda;

Benzerlik oranı : % 9

Tek kaynak oranı : % 3 çıkmıştır.

İmza
21 /10 / 2022
Prof. Dr. Sevgi KOYUNCU

ÖZET

UZAKTAN EĞİTİM YOLUYLA VERİLEN ANA SANAT ATÖLYE DERSLERİNİN NİTELİĞİ

Elif ERGÜN

Ondokuz Mayıs Üniversitesi

Lisansüstü Eğitim Enstitüsü

Güzel Sanatlar Eğitimi Ana Bilim Dalı

Resim İş Eğitimi Programı

Yüksek Lisans, Haziran/2022

Danışman: Prof. Dr. Sevgi KOYUNCU

İlk olarak Mart 2020’de ülkemizde görülen Covid-19 pandemisi, alışık olunulan eğitim- öğretim sistemini değiştirmiş ve bir çok kişinin yabancı olduğu online eğitim modeline geçilmesine neden olmuştur. Bu süreç hem öğrencileri hem de eğitimcileri güçlü bir şekilde etkilemiştir. Özellikle de uygulamaya dayalı eğitim veren mimarlık, güzel sanatlar ve tıp fakültesi bünyesinde eğitim-öğretim faaliyeti yürüten akademisyenlerin ve eğitim gören öğrencilerin zorluk yaşayacağı öngörülmüştür.

Bu araştırmanın amacı Covid-19 pandemisi döneminde Eğitim Fakültelerinin Resim-İş Öğretmenliği Bölümlerinde yapılan 3. sınıf grafik tasarım ve resim ana sanat atölye derslerinin niteliğini incelemektir. Araştırmada nicel araştırma deseninden faydalanılmıştır. Araştırmanın evrenini Türkiye’de bulunan Üniversitelerin Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Resim İş Eğitimi Anabilim Dalları’nda 2021-2022 eğitim öğretim yılında öğrenim görmekte olan 3. sınıf grafik tasarım ve resim ana sanat atölye dersi öğrencileri oluşturmaktadır. Örneklemini ise Ondokuzmayıs Üniversitesi, Gazi Üniversitesi, Fırat Üniversitesi, Dokuz Eylül Üniversitesi ve Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Resim İş Eğitimi Anabilim Dalları’nda öğrenim görmekte olan 3. sınıf grafik tasarım ve resim ana sanat atölye dersi öğrencileri oluşturmaktadır. Toplamda 131 öğrenci ile çalışılmış, 5 resim ana sanat atölye dersi öğrencisi ankete katılmak istemediği için araştırma dışında bırakılmıştır.

Araştırmada nicel veri toplama aracı olan anketten yararlanılmıştır. Araştırmacı tarafından uzman görüşleri ışığında geliştirilen 30 soruluk bir anket online olarak öğrencilere ulaştırılmıştır. Elde edilen verilerin analizinde uygulanan açıklayıcı faktör analizinde binişik olan veya faktör yükü 0,30’un altında kalan maddeler (3, 5, 9, 10, 13, 16, 22, 23, 25, 26, 27, 30 numaralı maddeler) ölçekten çıkarılmış ve faktör analizi kalan 18 madde üzerinden tamamlanmıştır.

Araştırmanın sonucunda öğrenciler, uzaktan eğitimi zamanın verimli kullanılabilmesi açısından olumlu bulmuş, bu dönemde dersleri düzenli olarak takip ettiklerini ifade etmişlerdir. Ancak yüzyüze verilen eğitimdeki imkânların daha erişilebilir olması, eğitimci-öğrenci arasındaki etkileşimin daha yüksek olması gibi çeşitli nedenlerle bu eğitim modelinin uygulamalı dersler için uygun olmadığını düşündükleri görülmüştür.

Anahtar Sözcükler: Eğitim, Sanat eğitimi, Uzaktan eğitim

ABSTRACT

QUALITY OF MAIN ART WORKSHOP COURSES TAUGHT THROUGH DISTANCE EDUCATION

Elif ERGÜN

Ondokuz Mayıs University

Institute of Graduate Studies

Department of Fine Art Education

Painting and Business Education Programme

Master, June/2022

Supervisor: Prof. Dr. Sevgi KOYUNCU

The Covid-19 pandemic, which was first seen in our country in March 2020, changed the usual education and training system and caused the transition to the online education model, which many people are unfamiliar with. This process has strongly affected both students and educators. It is foreseen that academicians and students who carry out education activities within the faculties of architecture, fine arts and medicine, which provide practice-based education, will experience difficulties.

The aim of this research is to examine the quality of the 3rd grade graphic design and painting main art workshop courses held in the Painting Department of Education Faculties during the Covid-19 pandemic period. Quantitative research design was used in the study. The universe of the research consists of 3rd grade graphic design and painting master art workshop course students studying in the Department of Fine Arts Education, Department of Painting Education at universities in Turkey in the 2021-2022 academic year. The sample consists of 3rd grade graphic design and painting master art workshop course students studying at Ondokuz Mayıs University, Gazi University, Fırat University, Dokuz Eylül University and Uludağ University Education Faculty, Fine Arts Education Department, Painting Education Departments. A total of 131 students were studied, and 5 painting major art workshop students did not want to participate in the survey, so they were excluded from the research.

Questionnaire, which is a quantitative data collection tool, was used in the research. A questionnaire consisting of 30 questions developed by the researcher in the light of expert opinions was delivered to the students online. In the exploratory factor analysis applied in the analysis of the data obtained, the items (items 3, 5, 9, 10, 13, 16, 22, 23, 25, 26, 27, 30) that overlapped or whose factor load was below 0.30 were excluded from the scale. and factor analysis was completed on the remaining 18 items.

As a result of the research, the students found distance education positive in terms of efficient use of time and stated that they followed the lessons regularly during this period. However, it has been observed that they think that this education model is not suitable for applied courses for various reasons such as the more accessible opportunities in face-to-face education and the higher interaction between the educator and the student.

Keywords: Education, Art education, Distance education

ÖN SÖZ VE TEŞEKKÜR

Başta danışmanım Prof. Dr. Sevgi Koyuncu olmak üzere Dr. Öğr. Üyesi Enver Yolcu'ya, Dr. Öğr. Üyesi Akan Deniz Yazgan'a, Doç. Dr. Yaşar Barut'a, Dr. Öğr. Üyesi Murat Aslan'a, Öğretim Görevlisi Müge Gültekin'e, sevgili arkadaşlarım Arş. Gör. Hüseyin Ulus, Tuba Gökgöz ve Arş. Gör. Sibel Kurtoğlu'na, çalışmaya destek veren öğrencilere ve özel olarak Arş. Gör. Dr. Hamid Aydemir'e, Dr. Öğr. Üyesi Sabri Becerikli'ye ve Doç. Dr. İsmail Tetikçi'ye sonsuz teşekkür ederim.

Elif ERGÜN

İÇİNDEKİLER

TEZ KABUL VE ONAYI	i
BİLİMSEL ETİĞE UYGUNLUK BEYANI	ii
TEZ ÇALIŞMASI ÖZGÜNLÜK RAPORU BEYANI	ii
ÖZET	iii
ABSTRACT	iv
ÖN SÖZ VE TEŞEKKÜR	v
İÇİNDEKİLER	vi
SİMGELER VE KISALTMALAR	vii
ŞEKİLLER DİZİNİ	viii
TABLolar DİZİNİ	ix
1. GİRİŞ	1
1.1. Problem Cümlesi	1
1.1.1. Alt Problemler.....	1
1.2. Araştırmanın amacı.....	1
1.3. Araştırmanın önemi	2
1.4. Varsayımlar	3
1.5. Sınırlılıklar.....	3
2. KURAMSAL ÇERÇEVE	4
2.1. Eğitim.....	4
2.2. Sanat	5
2.3. Fakülte Bazlı Sanat Eğitimi	8
2.4. Türkiye’de Sanat Eğitiminin Gelişim Süreci	10
2.4.1. Cumhuriyet’in İlanından Önceki Dönem.....	10
2.4.2. Cumhuriyet Dönemi.....	11
2.5. Resim-İş Eğitimi Bölümlerinde Verilen Ana Sanat Eğitimi	16
2.5.1. Resim Ana Sanat Atölye	16
2.5.2. Grafik Tasarım Ana Sanat Atölye.....	17
2.6. Eğitim Fakültelerinde Ana Sanat Atölye Derslerinin İşleyiş Biçimi.....	17
2.7. Türkiye’de Uzaktan Eğitimin Gelişim Süreci.....	18
2.8. Covid 19 Pandemisi ve Türkiye de Eğitime Yansımaları	21
2.8.1. Covid 19 Döneminde Uzaktan Sanat Eğitimi	25
3. YÖNTEM	28
4. BULGULAR	30
4.1. Bulgular ve Yorumlar	30
4.2. Tartışma.....	38
4.3. SONUÇ ve ÖNERİLER.....	42
KAYNAKÇA	
EKLER	
ÖZGEÇMİŞ	

SİMGELER VE KISALTMALAR

A.B.D.	: Ana Bilim Dalı
Akt.	: Aktaran
Çev.	: Çeviren
ÇOMÜ	: Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
MEB	: Milli Eğitim Bakanlığı
MSGSÜ	: Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi
UZEM	: Uzaktan Eğitim Merkezi
YÖK	: Yüksek Öğrenim Kurumu

ŞEKİLLER DİZİNİ

Şekil 4.1. Uzaktan Eğitimde Ders Verimlilik Ölçeğine İlişkin Açıklayıcı Faktör Analizi Yamaç Eğim Grafiği.....	31
---	----

TABLolar DİZİNİ

Tablo 3.1. Uzaktan Eğitimde Ders Verimlilik Ölçeği One Sample Kolmogorov-Smirnov Normallik Analizi Sonuçları.....	29
Tablo 4.1. Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Demografik Bilgilerine İlişkin Frekans ve Yüzdeler Dağılımlar	30
Tablo 4.2. Uzaktan Eğitimde Ders Verimlilik Ölçeğine İlişkin Açıklayıcı Faktör Analizi KMO ve Bartlett's Test Sonucu	31
Tablo 4.3. Uzaktan Eğitimde Ders Verimlilik Ölçeği Açıklayıcı Faktör Analizi Faktör Yükleri, Madde Çıkarılırsa Güvenilirlik Düzeyi, Madde Ortalama Puanları.....	32
Tablo 4.4. Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Uzaktan Eğitimde Ders Verimlilik Ölçeği Maddelerine ve Toplam Puanlarına İlişkin Tanımlayıcı İstatistikler	33
Tablo 4.5. Uzaktan Eğitimde Ders Verimlilik Ölçeği Maddelerinin ve Toplam Puanlarının En Yüksek ve En Düşük Puan Alan %27'lik Gruplar Arasında Karşılaştırılması .	34
Tablo 4.6. Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Uzaktan Eğitimde Ders Verimlilik Ölçeği Puanlarının Eğitim Gördükleri Üniversitelere Göre Karşılaştırılması	35
Tablo 4.7. Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Uzaktan Eğitimde Ders Verimlilik Ölçeği Puanlarının Eğitim Aldıkları Ana Sanat Atölyesi Dersine Göre Karşılaştırılması .	35
Tablo 4.8. Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Uzaktan Eğitimde Ders Verimlilik Ölçeği Puanlarının Cinsiyetlerine Göre Karşılaştırılması	36
Tablo 4.9. Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Uzaktan Eğitimde Ders Verimlilik Ölçeği Puanlarının Yaş Gruplarına Göre Karşılaştırılması	36

1. GİRİŞ

1.1. Problem Cümlesi

Covid 19 pandemisi sürecinde Üniversitelerin Eğitim Fakültesi, Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü, Resim-İş Eğitimi Anabilim Dalı'nda uzaktan eğitim yoluyla verilen Grafik Tasarım ve Resim anasanat atölye derslerinin niteliği nasıldır?

1.1.1. Alt Problemler

1. Üniversitelerde yüzyüze verilen sanat eğitimi ile uzaktan eğitim yoluyla verilen sanat eğitimi aynı hedefe ulaşmış mıdır?
2. Sanat eğitimi uzaktan eğitim sistemine elverişli midir?
3. Üniversitelerde eğitim veren öğretim elemanlarının uzaktan eğitim ile ilgili görüşleri nelerdir?
4. Üniversitelerde eğitim gören öğrencilerin uzaktan eğitim ile ilgili görüşleri nelerdir?
5. Uzaktan eğitimin devam etmesi halinde yapılması gerekenler nelerdir?

1.2. Araştırmanın amacı

Uzaktan eğitim, öğreten ile öğrenenin aynı fiziksel ortamı paylaşmadığı farklı ortamlarda bulunduğu eğitime denir. Bu eğitim türünün ilk örneklerine 1840'lı yıllarda rastlanmıştır. Ders malzemelerinin posta yoluyla gönderilmesi ile öğrencinin bulunduğu ortamdan derslere katılması ile gerçekleşmiştir (Erkut, 2020,127). Fiziksel ortam sınırlılıklarının ortandan kalktığı, zaman, erişim gibi zorlukların kolaylaştırıldığı uzaktan eğitim süreci eğitimin sürekliliği ve erişilebilirliği açısından önemli bir yarar sağlamaktadır. Zaman ve mekan gibi sınırları özgürleştiren uzaktan eğitim, eğitim ve öğrenim sürecinin sürekliliğini sağlamıştır. Kısıtlamaların fiziki ve maddi şartları ciddi anlamda etkilemesi ile uzaktan eğitime yönelmek kaçınılmaz bir zorunluluk haline gelmiştir (Kırık, 2014). Bugün ise bu süreç, teknolojik imkanlar dahilinde gerçekleşmektedir. Ancak her alanda verimli olup olmadığı tartışma konusudur. Çok yönlü bir süreç olan çevrimiçi öğrenme öğrenciler açısından farklı alanlarda özyeterlik gerekmektedir (Yıldız ve Seferoğlu, 2020). Bu tez, yaşanan pandemi kısıtlamalarının güzel sanatlar eğitimi üzerinde yaratmış olduğu etkiyi gösterebilmeyi amaçlamaktadır. Özellikle sanat eğitimi derslerinin işlendiği bölümlerde uygulamalı atölye dersleri ağırlıkta olduğu için, yaşanan süreçte bu tür

derslerin uzaktan eğitim yoluyla işleniyor olması öğrenciler açısından nasıl bir işleve sahip olduğu sorusunu doğurmaktadır. Uzaktan eğitim sisteminde daha önceden teorik ve bilgisayar tabanlı uygulamalı dersler yürütüldüğü için uygulamalı derslerin uzaktan eğitim modeliyle yürütülmesinde sorunlar yaşanmıştır. Özellikle laboratuvar, atölye ve stüdyo içerikli derslere sahip olan fakültelerde (Mühendislik, Fen, Mimarlık, Konservatuar ve Güzel Sanatlar alanları) laboratuvar ve atölye alt yapısı gerektiren uygulamalı derslerin uzaktan eğitim modeliyle sürdürülmesinde öğrencilerin zorluklarla karşılaştığı görülmüştür (Kahraman, 2020). Bu araştırma güncel yaklaşımları ve yöntemleri literatür taramaları ile ortaya koymuş ve uygulama aşamasında bu sürece maruz kalan öğrencilerin görüşlerini yansıtmıştır. Hem yüzyüze hemde online eğitim almış olan üniversite 3. sınıf öğrencilerinin bu sürece olan bakış açıları, her iki eğitim sürecini kıyaslayabildikleri için daha nitelikli olacağı düşünülmektedir. Bu araştırma, uzaktan eğitim yoluyla farklı bölgelerde eğitim görmekte olan resim öğretmenliği bölümü 3. sınıf öğrencilerinin eğitim sürecine dair deneyimlerini anket yoluyla yansıtmayı amaçlamaktadır. Öğrencilerin bu sürece olan bakış açısı irdelenmiş ve farklı bölgelerde sanat eğitimi görmekte olan üniversite 3 sınıf öğrencilerinin görüşleri konu kapsamında yapılan anket çalışması ile araştırmaya yansıtılmıştır. Bu doğrultuda çalışma öğrencilerin bireysel fikirleri ve farklı görüşlerini bir araya toplamış, öğrencilerin bu eğitim sürecine olan bakış açıları yansıtılmaya çalışılmış ve uzaktan eğitim sürecinin öğrenci açısından niteliğini ortaya koymuştur. Yalnızca bir konudaki güncel yaklaşımları ya da normal değerleri ortaya çıkarmayı değil çözüm yolları aramayı ve birçok farklı düşünceyi tek kaynağa aktarmayı amaçladığından dolayı bu tez farklı kaynaklara ve eğitim sürecinin niteliğine ışık tutacaktır.

1.3. Araştırmanın önemi

Türkiye ve dünyayı etkisi altına alan corona virüs, her alanda olduğu gibi eğitim alanında da büyük zorluklar yaşatmıştır. Hazırlıksız yakalanan bu virüs karşısında ne yazık ki eğitim sistemi zaman zaman durma noktasına gelmiş ve süreç içinde çeşitli çözümler geliştirilmeye çalışılmıştır. Ancak bu çözümlerin ne kadar etkili olduğu, uzaktan eğitimin yüzyüze eğitimin yerini tutup tutmadığı ve bu yolla verilen eğitimin niteliğide tartışma konusu haline gelmiştir.

Bu çalışma pandemi sürecinde yaşanan sanat eğitimi deneyimlerini ele aldığından ve ayrıca daha sonra bu alanda yapılacak olan çalışmalara sağlayacağı destek itibarıyla önem taşımaktadır.

1.4. Varsayımlar

Seçilen 5 Üniversitenin ve Örneklem grubu olarak seçilen 3. Sınıf resim ve grafik tasarım öğrencilerinin genel tabloyu yansıttığı varsayılmaktadır.

1.5. Sınırlılıklar

Bu araştırma, 2021-2022 Eğitim Öğretim yılı içerisinde, Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Gazi Üniversitesi, Fırat Üniversitesi, Dokuz Eylül Üniversitesi ve Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı, Resim-İş Eğitimi bölümlerinde öğrenim görmekte olan, anasanat atölye dersi Grafik Tasarım ve Resim olan 3. sınıf öğrencileri ile sınırlıdır.

BÖLÜM II

2. KURAMSAL ÇERÇEVE

2.1. Eğitim

“Çocukların ve gençlerin toplum yaşayışında yerlerini almaları için gerekli bilgi, beceri ve anlayışları elde etmelerine, kişiliklerini geliştirmelerine okul içinde veya dışında, doğrudan veya dolaylı yardım etme, terbiye”(TDK). Türk Dil Kurumu sözlüğünde yer alan tanım, bu mevhum üzerine yapılmış olan birçok tanımlamadan yalnızca biridir. İnsanlık tarihi kadar eski bir olgu olmasına karşın, 1940'lı yıllardan itibaren dilimize yerleşen 'eğitim' kavramı, insanoğlunun yaradılışından itibaren üzerinde en çok düşünülen konulardan biri olmuştur. Bu nedenle farklı alanlardan birçok insan, birçok farklı eğitim tanımı ortaya koymuştur. Ancak en genel tanımıyla eğitim, yaşam boyu devam eden, formal ve informal yollarla gerçekleştirilen ve kişiye çeşitli bilgi, beceri, tutum ve değerler kazandırmayı hedefleyen bir süreçtir.

Eğitimin en temel görevi, kültürel değerleri yeni nesillere aktararak toplumsal devamlılığı/bütünlüğü sağlamak ve bilimsel/teknolojik gelişmeler doğrultusunda kültürün gelişimini sağlayacak bireyler yetiştirmektir (Şahin, 2013). Buna göre yetişen her birey bir önceki halkanın devamlılığını sağlayarak kültürel aktarımın gerçekleşmesini sürdürecektir. Böylece toplumlar küresel kültür karşısında kendi kültürünü koruyarak yaşatmaya devam edecektir. Burada eğitimin rolü hiç kuşkusuz son derece önemlidir.

Eğitim sürecinden geçen kişinin davranışlarında, aldığı eğitime yönelik bir değişim olması beklenir. Davranışlarda değişiklik yoksa eğitim gerçekleşmemiş veya beklenen amaca ulaşmamış demektir. Eğitimde meydana gelmesi hedeflenen davranış değişikliklerinin insancıl, olumlu, yapıcı ve başarılı uyum özelliklerini taşıması gerekir (Çoban, 2011).

Çağdaş eğitim anlayışı bireyin gelişimine bütünsel olarak yaklaşır. Bu anlayışa göre eğitim, bireyin her açıdan, öznel ve toplumsal olarak en makul düzeyde gelişimi sürecidir. Bu anlayış kişiyi meslek sahibi yapma ve topluma entegresini sağlamanın yanı sıra toplumun ekonomik yaşamına katkı sağlayacak, nitelikli insan gücüne katkı sağlayacak, sorgulayan, iyi bir insan ve yurttaş olarak yetişen, iş yaşamında esnek, yaratıcı bireyler yetiştirmeyi hedefler. Bu doğrultuda bireye kendisini geliştirme olanakları vererek, ilk olarak kendisi için daha sonra toplum için yararlı ve gerekli

donanımları kazanmasını sağlar (Yeşilyaprak, 2016). Çağdaş eğitim anlayışının bireye olan bütüncül yaklaşımı, onun kendisini mümkün olan en iyi şekilde yetiştirmesine olanak sağlayıp özgüveni yüksek, toplumsal kalkınmaya ve iktisadi büyümeye değer katan bireyler yetişmesine imkân tanımaktadır. Topluma entegrasi olan bireyin geliştirdiği sosyal ilişkiler, toplumda kabul görme, saygınlık ve aidiyet duygusu oldukça önemlidir. Bu şekilde birey topluma kazandırılarak onun toplum içinde kaybolmasının, suça karışmasının önüne geçilir. Onu, kendisi ve toplum için zararlı bir birey olmaktan alıkoyar. Elbette ki yalnızca eğitim ile bütün bunların tam anlamıyla önüne geçmek mümkün değildir. Ancak eğitim yoluyla bunlar minimize edilir. Böylece toplumdaki refah düzeyi artar, suç oranları düşer, sağduyulu, saygılı ve liyakat sahibi bireyler yetişir.

Son yıllarda giderek artan nitelikli eğitim ihtiyacına cevap vermek ve geleceğin koşulları ile uyumlu bireyler kazanmak, Türk Eğitim Sistemi ile birlikte sivil toplum kuruluşlarının da görevidir. Bireyin geleceğe hazır olması, her ne kadar genel eğitimin, yani geniş anlamıyla bilinen eğitimin payı olsa da, formal eğitimin ağırlığı daha fazladır. Çünkü formal eğitim planlı bir şekilde hareket etmeyi gerektirirken, genel eğitim bireyin hayatında doğal bir süreç içerisinde gerçekleşir. Bu durum bireyin arzu edilen kazanımları sağlayabilmesinde en etkili yöntemlerden birini oluşturur (Mercin ve Alakuş, 2007: 1).

2.2. Sanat

Sanatı, kısaca ve eksiksiz olarak tanımlamaya çalışan bilim insanları ve estetikçiler, sanatı teknikle, bireysel yaratıcılıkla, içe doğuş ve taktikle açıklamaya çalışarak yüzlerce tanım ortaya koymuşlardır. Ne var ki farklı dönemlerde farklı anlamlar taşıyan sanat olgusunun, tüm bu dönemleri ve dizgeye (sisteme) katılanları kapsayan, değişmeyen bir tanımının yapılmasının zor olduğu görülmektedir (San, 1992; Yolcu, 2009: 6).

Etimolojik olarak bakıldığında ‘sanat’ kelimesi Arapça’da <Sun> kökünden türemiştir. İş ve yapma anlamına gelen bu kelimenin sözlükteki tanımı, bir iş meydana getirmek ve bir maddeye zihinde tasarlanan şekli vermektir. Bu kelime ayrıca güzellik ve hayran olunacak bir kudret eseri anlamına geldiğinden ve daha çok, yaratma ve doğanın yaptığı şeylerde kullanıldığından, akıl ve zekâ kullanarak insanın yaptığı şeyler için ise ‘‘Sanat’’ kelimesi kullanılır olmuştur (Yolcu, 2009: 5).

Şeref Bigalı, sanatın ruhi bir değer olduğunu; varlığın özü ve insan zekasının eseri olduğunu söylemiştir (Bigalı, 1984). Her dönem sanat anlayışı ile birlikte değişen sanat tanımı da sanat için salt bir tanımlama yapılmasına mani oluyor.

Sanat, yaratıcılık ve yeteneğin yanı sıra felsefi açıdan da ele alınması gereken bir alandır. Kant, Hegel, Platon gibi bir çok düşünür sanat hakkında çeşitli görüşler ortaya koymuşlardır.

Platon ilk olarak sanat kuramını ortaya atıp sorgulaması ile büyük önem taşır. Platon'a göre sanat taklittir, ki bu yüzden de sanata gerek yoktur. Platon'un sedir örneğinde; sedir kavramının mükemmel, kusursuz, sonsuz olduğunu söyleyen Platon, kısaca sanatçının onu yansıtırken aslından çok uzaklaşarak bir çok hata yapabileceğini ve bunun da ideal olandan uzaklaşmasına neden olacağını söylüyor. Dolayısıyla ne sanata ne de sanatçıya gerek vardır. Platon'a göre sanat ancak aşkın olana ulaşmayı hedeflese bir anlam kazanabilir. Ona göre sanat ideal olanı yansıtmalıdır, sanatçı ise ideal ve akılsal olanı ifade etmelidir. Platon insanı insan yapan en önemli özelliğin akıl olduğunu söylemiş ve duyguyu kişinin zayıf tarafı olarak gördüğü için ötelemiştir. Edebiyatın insanları hakikatten uzaklaştırarak sonu belirsiz bir girdaba götürdüğünü söylemiştir (Platon bir zamanlar şiirler yazmıştır). Platon, insanlar için sanatın bir kazanım sağlamadığını söyleyerek sanatın pragmatik yapısını tartışmış, kamusal boyutunu ve işlevini gözardı etmiştir. O, sanatı yalnızca taklit (mimesis) bakımından ele almıştır (Kavuran ve Dede, 2014).

Platon sanat ile ilgili fikirlerini aktarırken, sanatı devlet kavramının içinde ele almış, kendi devlet anlayışı doğrultusunda sanatın nerede durması gerektiğini tartışmıştır. Ayrıca kendi devlet anlayışı kapsamında sanatın işlevinin ne olması gerektiği ve devletin sanat karşısındaki tutumunun ne olması gerektiği gibi genel olarak sanatı geri plana iten bir anlayış benimsemiştir (Tunalı, 1996: 69).

Aristoteles sanatın bir taklit (mimesis) olduğu hususunda hocası Platon ile aynı görüştedir. Ancak Aristoteles ve Platon' un bu görüşleri örtüşse dahi sanata bakışları farklıdır, Aristoteles sanatı olumsuzlaştırmaz. Aristo'nun Mimesis kuramına göre sanatçı var olanın yanı sıra, olabilir olanı da yansıtmalıdır. Ancak olabilir olanı yansıtırken sanatçı hakikate bağlı kalmalı, ondan uzaklaşmamalıdır. Başka bir dünya yoktur ve olabilir olan bellidir. Aristoteles'e göre sanatçının taklit ettiği şeye sadık olması onun yetkinliğinin de bir göstergesidir. Aristoteles, sanatı eğitim ve ahlâkla bir tutarak, müzik ve şiiri en tesirli eğitim araçlarından biri saymış ve bu sebeple de

en yüksek sanatlar olduklarını ifade etmiştir. Ona göre sanatın ereği kendisinden öte, eğitim ve politika olmalı, sanat insanı sıkıntılarından kurtarmalı, onları rahatlatmalıdır. Yani sanat için sanat değil, toplum için sanat anlayışını benimsemiştir diyebiliriz. Aristoteles, sanatın ahlâki ve eğitsel bir nitelik taşıdığı hususunda da hocası Platon ile görüşbirliği içerisinde (Kavuran ve Dede, 2014; Alplarslan, 2015).

Son olarak Alman düşünür Kant'ın sanata olan bakışı ele alındığında, Kant'ın sanat için sanat anlayışını benimsediği görülmektedir. Ona göre sanatın kendisi dışında bir ereği yoktur ve güzel bir sanat eserini ancak bir dehanın ortaya koyabileceğini söylemiştir (Bozkurt, 2004).

Üç düşünürün sanata karşı olan farklı bakış açıları gibi daha bir çok görüş sıralamak mümkün. Sanat soyut bir kavumdur. Onu ete kemiğe bürüten ise bu farklı bakış açıları doğrultusunda çeşitli dönemlerde ortaya konan çalışmalardır. Bu çeşitli dönemlerin sanat anlayışları ve üretimleri birbirlerinden farklı olsa da sonuç olarak hepsi sanat adına yapılmıştır ve hepsi birer sanat eseri olarak kabul görmektedir.

Platon sanat kavramını ilk olarak ele alışıyla çok büyük önem taşımaktadır. Onun sanat ile ilgili fikirleri Ortaçağ'dan Rönesans'a dek etkisini sürdürecektir. Aristoteles'in, sanata ilişkin fikirlerinde her ne kadar hocası Platon'un izleri görülse de şüphesiz konuyu ele alış biçimleri birbirinden oldukça farklıdır. Aristoteles, sanatın hakikat ile bağlantılı olduğu, eğitsel ve ahlâki bir değere sahip olduğu ve sanatın bir taklit ürünü olduğu yönündeki düşünceleri platon'un görüşleri ile örtüşmektedir (Yılmaz, 2021).

Rönesans itibarıyla sanat ivme kazanmış, sanata ve sanatçıya değer verilmiştir. Rönesans'tan sonra gelen her dönemde sanat anlayışı değişmiş, sanat olgusu kendini farklı formlarda göstermiştir.

Endüstri devrimi ile birlikte kendini gösteren makineleşme, sanat alanını büyük ölçüde etkilemiş, sanatın fonksiyonunu bütünüyle değiştirerek sanata yeni bir misyon yüklemiştir. Endüstri Devrimi'nin ardından açılan sanat okullarında genel olarak endüstrinin gereksinimlerini gidermeye yönelik eğitim verilmiştir. İlerleyen dönemlerde ise sanatın amacı farklılaşmış, ilk olarak 1800'lerin sonunda kendisini hissettirmeye başlayan ve neredeyse bir asır sanata yön veren modernizmle beraber

sanat olgusunun anlamı ve işlevi yeniden yön değiştirmiştir (Kavuran ve Dede, 2014; Şahin, 2016). Bu yönelim 1900'lere kadar sürerek ardından yerini postmodern anlayışa bırakmıştır.

Modern dönem sonrasını ifade eden postmodern dönemde 'her şey olur' kavramı öne çıkmıştır. Bu dönem sanatı estetiği reddetmiş, yüksek kültür ile kitle kültürü arasındaki ayrımı eritmeye çalışmış, birçok farklı sanat pratiğini içinde barındırmış, her nesnenin bir sanat eseri olabileceği gibi, her insanın da sanatçı olabileceğini iddia etmiştir. Rönesans'tan Modern Sanat dönemine dek kutsanan, yüceleştirilen sanat yapıtları bu dönemle birlikte önemli ölçüde değer kaybetmiştir. Bu dönemle birlikte sanat eserinin özgün bir niteliğe sahip olduğu ve özgür, öznel bir görüş ürünü olduğu fikri reddedilerek sanat yapıtında eklektik bir yapı ön plâna çıkartılmıştır. Birçok şekilsel unsur birlikte kompoze ederek derleme methoduna dayalı ürünler ortaya koyulmuştur. Bu yeni sanat anlayışının gerçekten sanat olup olmadığı konusu halâ tartışmalıdır. Postmodern kavramsalcılar tüm bunları sanat olarak nitelendirirken, geleneksel yaklaşıma sahip olanlar sanatın böyle şeylerden oluşamayacağını söylerler. Bugün artık neyin sanat olup neyin olmadığına ayırımına varmak oldukça güçtür. Her şeyin sanat, herkesin sanatçı olduğu günümüzde sanatı kavramlaştırmak, niteliklerini, sınırlarını belirlemek olanaksız hâle gelmiştir (Fırıncı, 2012 ; Kuş, 2019; Şahin, 2015). Ayrıca herşeyin sanat, herkesin sanatçı olarak kabul edildiği bir yerde bu olgulardan bahsetmek zordur. Yani bu bakış açısıyla herşey sanat ise hiçbir şey sanat değildir deyilebilir, sanatın imhâsından sözedilebilir. Postmodern dönemde, zaten salt bir karşılığı olmayan sanat olgusu daha da girift bir hâl alarak akılları karıştırmış ve çıkmaza girmiştir.

2.3. Fakülte Bazlı Sanat Eğitimi

Okullarda küçük yaştan başlayarak verilen sanat eğitimi, çocuğun yaratıcı gücünü, görsel algısını, estetik bilincini geliştirmeyi hedefler. Stiehler'in deyişiyle bu dönemde verilen sanat eğitimi "bizzat sanat değildir. Belki herkesi sanata doğru eğitmektir". Ülkemizde resmî olarak sanat eğitiminin verildiği ilk okul, 1883 yılında açılan Sanayi-i Nefise Mektebi, bugünkü adıyla MSGSÜ olmuştur.

Sanat eğitimi, görsel sanatların eğitimi ve öğretimiyle ilgilenir. Sanat eseri inceleme, pratik çalışmalar, sanat eleştirisi, estetik ve sanat tarihi bu öğretim programının kapsamını oluşturur. Bu kapsamın içine, kullanılan materyaller ve atölye donanımının yanı sıra öğretim programları, çalışma disiplini ve ölçümleme

gibi teknik konular girmektedir. Sanat eğitimi kavramı bilhassa 20. yüzyılın başından itibaren, tüm sanat alanlarını ve biçimlerini kapsayan, okul dışı ve okul içi yaratıcılık faaliyetlerini içeren bir eğitim olarak tanımlanmaktadır. Sanat eğitimine programlı bir şekilde ilk olarak sanat akademilerinde yer verilmiştir ve zaman içinde gelişerek bugüne kadar gelmiştir.

19. yüzyıl, batıda endüstri çağıdır. Endüstri devrimiyle birlikte, sanat bir ders olarak eğitim programlarına eklenmiştir. Hızla gelişen sanayi, endüstriyel ürünlerin tasarımı ihtiyacını doğurmuştur ve bu ihtiyaç doğrultusunda okul müfredatlarına sanat dersi girmiştir (Dilmaç, 2009:12,15).

Fakülte bazlı sanat eğitimi sanat alanında üretken bireyler yetiştirmeyi; yani bir resim öğretmeni veya ressam olmak amacı ile akademik eğitim almış bireyler yetiştirmeyi hedefler. Yanı sıra sanat bilinci olan, duyuşsal, duygusal ve bilişsel eğitim ihtiyaçlarını sanat eğitimi yoluyla karşılayabilen, her alanda yaratıcı düşünebilen, davranabilen, estetik bilince sahip sanat tüketicisi bireyler yetiştirmekte sanat eğitiminin hedefleri arasındadır (Dilmaç, 2009:21).

Türkiye’de sanat ve sanat eğitimi alanında eğitim veren kurumlar; Eğitim Fakültelerinin Resim ve Müzik Öğretmenliği bölümleri, Güzel Sanatlar Fakülteleri ile Sanat ve Tasarım Fakülteleri’dir (İlhan, 2019: 9).

Eğitim fakültelerinde verilen sanat eğitiminin amaçlarından biri ve en önemlisi ortaöğretim ve lise düzeyindeki okullar için nitelikli sanat eğitimcisi yetiştirmektir. Bu nedenle bu bölümlerden mezun olan öğrenciler sanatçıdan önce sanat eğitimcisidir.

Bugün Türkiye’de sanat eğitimi veren üniversiteler YÖK’ün belirlediği ortak bir program izlemektedirler. Ancak her üniversitenin imkanları doğrultusunda bir takım farklılıklar olabilmektedir. Örneğin Eğitim Fakültesi Resim-İş öğretmenliği bölümlerinde; A Üniversitesinde yalnızca resim dersi ana sanat atölye dersi seçilebiliyorken, B Üniversitesinde resim ve grafik tasarım, C Üniversitesinde resim, grafik tasarım, seramik, heykel vs. seçilebiliyor. Aynı durum yan sanat atölye dersi için de geçerlidir. Bu durum, mevcut kurumun öğretim elemanı eksikliği, atölye ve kapasite yetersizlikleri ile ilgili sebeplerinden kaynaklanabilmektedir. Bu nedenle kurumlar bu dersleri mevcut durumlarına göre düzenlerler. Ancak elbetteki kurumlar

bu yöndeki eksikliklerini gidererek öğrencilere en azından 3-4 seçenek sunabilmelidir.

2.4. Türkiye’de Sanat Eğitiminin Gelişim Süreci

2.4.1. Cumhuriyet’in İlanından Önceki Dönem

Osmanlı Devleti 1839’da ilan ettiği Tanzimat Fermanı ile birlikte, tüm dünyaya batılılaşma sürecine girdiğini duyurmuştur. Osmanlı Devletinin batılılaşma arzusu doğrultusunda, 1908 tarihli Meşrutiyet hareketleri başlamıştır. Türkiye’de batılı anlamda ilk sanat eğitimi hareketleride bu dönemde başlamıştır. Bilhassa biçim ve renk sanatları konusunda Avrupa’ya bir yönelimin olduğu bu dönemde, Mühendishane-i Berri Humayun’da (Kara Harp Okulu) verilen resim dersleri ile ışık-gölge, bilimsel perspektif resim sanatına girmiş ve minyatür ile eski resim estetiği etkisini kaybetmiştir (Altinkurt, 2015; Özer, 2009).

Resim derslerine ilk olarak III. Selim döneminde kurulan Mühendishane-i Berrî-i Hümayun’un müfredatında yer verilmiştir. Yeni tekniklerinin öğretilmeye başlandığı bu okulda, batı perspektif kuralları ve ışık-gölge (modle) gibi kurallar kullanılarak resim yapılmıştır (Altinkurt, 2015; Özer, 2009).

1773 yılında kurulan Bahriye ve 1834’de kurulan Mektebi Harbiye-i Şahane (Harp Okulu)’nin müfredatına da resim dersleri eklenmiştir. Bu okullardan ülkenin batı tarzında resim yapan ilk büyük sanatçıları yetişmiştir. Ayrıca Harbiye’deki bazı öğrenciler askeri ve bazı sivil okullardaki resim dersi eğitmen ihtiyacını karşılamak için öğretmen olarak yetiştirilmiştir (Altinkurt, 2015).

Daha sonra bu okulların programlarına heykel ve mimarlık eğitimi de eklenmiştir. 1835 yılında, düzenlenen bir programla 12 asker öğrenci resim eğitimi almak amacı ile çeşitli Avrupa şehirlerine gönderilmiştir (Tansuğ, 1993: 54).

1883 yılında kurulan Sanayi Nefise Mektebi sanat eğitimi alanında dönemin en dikkat çeken gelişmelerindendir. Osman Hamdi Bey’in kurucusu olduğu bu okul ilk olarak 12 öğrenci ile eğitim hayatına başlamıştır. Resim dersinin yanı sıra heykel, gravür ve mimarlık derslerinin de verildiği bu okulda, eğitim teorik ve pratik olarak iki koldan yürütülmüştür (Özer, 2009). Türkiye’de resim eğitiminin akademik bir disipline sokulması bakımından, Sanayi Nefise Mektebi’nde yapılan çalışmalar büyük önem taşımaktadır (Tansuğ, 1993: 52).

Kadın öğrencilere sanat eğitimi vermek amacı ile 1914 yılında İnas Sanayi Nefise Mektebi kurulmuştur. Bu okul daha sonra Sanayi Nefise Mektebi ile birleştirilmiştir (Ciddi, 2019).

İstanbul Darülmüallim (İstanbul Erkek Öğretmen Okulu)'de, Türkiye'de resim eğitiminin gelişimi bakımından önem taşıyan kurumlar arasında yer alır. Okul müdürü Mustafa Satı Bey ile birlikte okulda öğretmenlik yapan İsmail Hakkı Baltacıoğlu sanat eğitimine önemli katkılarda bulunmuşlardır. Satı Bey'in önyak olması ile 1910 yılında Baltacıoğlu pedagojik ve sanat eğitimi alanında araştırmalar yapması için Avrupa'ya gönderilmiştir. iki yıl sonunda ülkeye geri dönen Baltacıoğlu, genel eğitim ve sanat eğitimi alanında teorik ve pratik olarak çeşitli yenilikler sağlamıştır (Ciddi, 2019).

2.4.2. Cumhuriyet Dönemi

Yaman (1994), Türkiye'de 1923 ve 1950 yıllarındaki kültür-sanat politikalarından, üç ana fikrin ortaya çıktığını vurgulamıştır; Milli ve çağdaş bir sanat oluşturma, Milli, çağdaş olan sanatın güzel sanatlar eğitimine yön vermesini sağlama.

Cumhuriyet'in ilk yıllarında eğitim önemli bir yere sahiptir. Bu dönemde sanat eğitimi ile ilgili yapılan düzenlemelerde çağdaş bir sanat eğitimi anlayışı benimsenmiştir. Cumhuriyet'in kurulmasının ardından 1924 yılında ülkeye davet edilen eğitim felsefecisi John Dewey, eğitim sistemi üzerine yaptığı incelemeler doğrultusunda bir rapor hazırlayarak hükûmete sunmuştur. Dewey bu raporunda sanat eğitimi ile ilgili, sanat eğitimine önem verilmesine ve sanat eğitimcisi yetiştirilmesi gerektiğine vurgu yapmıştır. Dewey'in raporu cumhuriyet dönemi sanat eğitimi politikalarının oluşturulmasında etkili olmuştur (İKSV, 2014).

Dewey'in ardından 1926 yılında eğitim bilimci Stiehler ve Frey'de Türkiye' gelmiş ve bir takım çalışmalarda bulunmuşlardır. Stiehler, sanat eğitime dair verdiği önerilerde; sanat yoluyla eğitimin önemine, sanat eğitimin yalnızca yetenek eğitimi olmadığına, branş öğretmenlerinin önemine ve bu derslerin halk sanatları ve çevre bilgisi gibi konuları da kapsamı gerektiğine değinmiştir (Kurtuluş, 2000; İKSV, 2104).

Dewey'in sunduğu rapordan sonra 1926 yılında Ankara'da Gazi Orta Öğretmen Okulu (Gazi Eğitim Enstitüsü) açılmıştır. Bu okulun amacı ortaokullara öğretmen

yetiştirmek olmuştur. Ayrıca Jonh Dewey'in hazırladığı rapor doğrultusunda ilk, orta ve lise resim-iş programları değiştirilmiş, atölye ve işlikler kurulmuştur (Uğurlu, 2013).

Cumhuriyetin ilk yıllarında sanat eğitimi politikalarının belirlenmesinde, Yurt dışına gönderilen eğitimci ve öğrenciler, Türkiye'ye gelen yabancı uzmanların raporları ve Türkiye'deki eğitimciler önemli katkılar sağlamışlardır. Bu dönemde sanat eğitiminin amaç ve hedefleri doğru olarak belirlenmiş, bu doğrultuda uygulanan uygulamalar ve programlar başarılı olmuştur (İKSV, 2014).

1910 yılında yurt dışına gönderilen İsmail Hakkı Baltacıoğlu, 1927 yılında Güzel Sanatlar Akademisi'nde' Resim Öğretmenliği Kursu'nu kurmuştur. Bu kursta İsmail Hakkı Tonguç'un gayretleri ile hazırlanan öğretim programı kapsamında öğrencilere 'Resim öğretim metodu' isimli ders verilmiştir (Altınkurt, 2015).

1932-1933 öğretim yılında Gazi Eğitim Enstitüsü bünyesinde Resim ve İş şubesi olarak iki bölüm açılmıştır. Ancak bu iki bölüm bir yıl sonra maddi yetersizlikler nedeniyle Resim-İş Şubesi adı altında birleştirilmiştir (Kurtuluş, 2000).

Atatürk 1932 yılından ölümüne dek yaptığı her konuşmasında kültür ve sanatın önemine vurgu yapmıştır. 1934'de yaptığı meclis konuşmasında yeni kültür politikalarına değinmiştir ve bunun gereği olarak Güzel Sanatlar Akademisi tekrar düzenlenmiştir (Kurtuluş, 2000; Özer, 2009).

1940 yılında gerek genel eğitim adına gerekse sanat eğitimi adına önemli bir gelişme yaşanmış ve İsmail Hakkı Tonguç önderliğinde köy enstitüleri kurulmuştur. Köy enstitülerinin ilk kurulduğu yıllarda iş eğitimi ilkelerine dayalı, köyün kalkınmasına yönelik çok yönlü bir eğitim benimsenmiştir. Bu okullarda 1943, 1947 ve 1953 yıllarında farklı programlar izlenmiştir. Üretime, içe ve beceriye ağırlık veren 1943 yılındaki program da öğretim etkinliklerinin yanı sıra beden eğitimi, resim-iş, müzik, gezi ve serbest okuma gibi alanlar da büyük önem taşımıştır. 1947 programı, bir takım değişikliklerin yapılmasına rağmen genel yapı ve içerik itibariyle bir önceki programın devamı niteliğindedir. 1953 programı yapılmadan önce 1949 yılında, Dördüncü Milli Eğitim Şurası'nda Köy Enstitüleri ve ilköğretmen okullarının birleştirilmesi kararı alınmıştır. Öğretmenlerin aynı kaynaktan yetişmesi amacı ile Köy Enstitülerinin ve İlköğretmen okullarının birleştirilmeye çalışıldığı bir dönemde hazırlanan 1953 programında, önceki programlarda önemli bir yere sahip

olan sanat derslerine ve atölye çalışmalarına son verilmiştir. Bu program ile amacından iyice uzaklaşan Köy Enstitüleri 1954 tarihinde tamamen kapatılmıştır (Ülkü, 2008; Kurtuluş, 2000).

İstanbul Öğretmen Okulu'nda 1946 ve 1947 yılları arasında, ilköğretim okullarına sanat eğitimi konusunda yetkin personeller gönderebilmek ve Gazi Eğitim Enstitüsü Resim-iş bölümüne alana hâkim öğrenciler alabilmek amacı ile Resim-İş ve Müzik Seminerleri düzenlenmiştir. Bir yıl devam eden bu seminerlere son verilmesinin ardından, ilerleyen yıllarda resim-iş alanında yeniden gündeme gelmiştir (Altınkurt, 2015).

1938'den itibaren geleneksel yaklaşımlara dönülmeye başlanmıştır. Resim dersi saatlerinde azalma meydana gelmiş ve 1949 tarihine dek ortaöğretimin birinci kademesinde Resim dersleri haftada bir saat olacak şekilde sürdürülmüştür. Liselerde ise 1952'ye dek, Sanat Eğitimi ile alakalı bir ders olmamıştır. 1952-1956 yılları arasında Resim ve Müzik dersleri haftada iki saat olacak şekilde, seçmeli ders olarak sunulmuştur (Altınkurt, 2015). Ancak 1956'da bu iki saatlik dersin bir saati Sanat Tarihi dersine dönüştürülmüştür. 1957 itibariyle ise edebiyat bölümlerinde Sanat Tarihi dersi seçmeli ders statüsünden çıkartılarak zorunlu ders hâline getirilmiştir ve bu durum 1970 yılına kadar bu şekilde devam etmiştir (Aydın, 2021).

1957'de kurulan Devlet Tatbiki Güzel Sanatlar Okulu, eğitim anlayışı olarak Avrupa'daki iyi okulları kendine örnek almış ve Türk öğretmenlerin yanı sıra Almanya'dan gelen öğretmenleri de kadrosuna dahil etmiştir. Bu okul 1982 yılında Güzel Sanatlar Fakültesi olarak Marmara Üniversitesi bünyesine alınmıştır (Uğurlu, 2013).

Bu dönem anlayışında sanatsal öğrenme, büyümenin sonucu olarak görülmemiştir. Zira bu yalnızca öğretimle gerçekleşebilecek bir şeydir. Görmek, çizmek tamamen bir yaratıcılık işidir. Barkan, bir kişinin sanatı öğrenmesi için; sanatçı, sanat eleştirmeni, sanat tarihçisi gibi davranması gerektiğini ifade etmiştir. Bu görüşler ile birlikte öğrenci merkezli sanat eğitimi görüşü bu yıllarda yerini disiplin merkezli görüşe bırakmıştır. Bu yaklaşım eğitimci/sanatçı öğretmen modelini benimsemiştir (Arnheim, 1960; Artut, 2001,s.99; Akt. Altınkurt, 2015). 1961 yılında ilk ve orta dereceli okullarda verilen sanat eğitimi incelenerek bir rapor hazırlanmıştır. Raporda ilkokullar ile ilgili olarak; dersin amaçları dışında kullanıldığına, derse gereken özenin verilmediğine ve dersin bu alanda yetkin

olmayan kişilerce verildiğine vurgu yapılmıştır. Orta dereceli okullarla ilgili olarak; farklı sanat eğitimi yaklaşımlarıyla çocuğun şaşırtıldığına, dersi veren öğretmen sayısına bağlı olarak çeşitli anlayışların olduğuna ve bu nedenle bir anlayış birliğinin sağlanamadığına, müfredatın öğretimde birliği sağlamada yetersiz kaldığına ve “İş” derslerinin gerektirdiği beceri ve teknik yeterlilik dolayısıyla öğrencilerin bunaldığına ve bu duruma son verilmesi gerektiğine değinilmiştir. Liselerle ilgili olarak ise, hemen hemen öğretimle aynı sorunları paylaştığına, resim dersinin zorunlu ders statüsüne getirilmesine ve lise müfredatında yer alan sanat tarihi dersinin revize edilmesinin gerektiğine vurgu yapılmıştır (Alakuş, 2003).

1970'lerde düzenlenen yeni programla birlikte, resim-iş bölümü öğrencilerine bir sanat dalında yetkinleşme imkânı verilmiştir. Bu program ayrıca öğrencilere lisans eğitiminin ardından lisansüstü öğrenim olanağı da sunmuştur (Kırıçoğlu, 2005).

1970 yılında 7.Milli Eğitim Şûrasında "Sanat ve İş eğitimi" programı düzenlenmiştir. Ayrıca bu yıllarda liseler için de sanat eğitimi programları düzenlenmiş, ancak uygulama olanağı bulunamamıştır. Sanat eğitiminin uygun bir şekilde, belirlenen yöntem, teknik, ve şartlarda gerçekleştirilememesinin nedenlerinden biri de her iktidar zamanında farklı politikaların benimsenmiş olmasıdır. (Altinkurt, 2015). 1970'lerde artan nüfus ile birlikte resim öğretmenliği alanında öğretmen açığı oluşmuş ve bu açığı kapatmak amacıyla farklı alanlardan, bu konuda yetkin olmayan kişiler göreve getirilmiştir (Dereoğlu, 2017).

1980'li yılların siyasi sebepler dolayısıyla sanat ve sanat eğitimi adına pek de parlak yıllar olmadığı görülür. Hali hazırda 1980 ihtilali olmuştur. Dönemin Cumhurbaşkanı Kenan Evren, bir sergiden Sabri Berkel'e ve Zühtü Müridoğlu'na ait olan eserleri toplatmıştır. Bunun yanı sıra M.S.G.S.Ü rektörlük odasından Adnan Çoker'e ait bir eseri kaldırtmıştır. Ayrıca 1986 yılında düzenlenen Türkiye'nin ilk bienalinde, yabancı bir sanatçının eserini “insanı kusturacak kadar iğrenç” ifadesini kullanarak kaldırtmıştır. Bu vaziyet 90'lara dek devam etmiştir (Artun, 2015; Akt. Aydın, 2021).

Bu yıllarda sanat eğitimi adına yaşanan gelişmelere baktığımızda, 1982'de daha önce Sanayi Nefise Mektebi olan, İstanbul Devlet Güzel Sanatlar Akademisi' nin ismi 3. kez değiştirilmiş ve Mimar Sinan Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi yapılmıştır (Uçan, 1995).

1986 yılında, sanat eğitimi adına göze çarpan bir gelişme olur ve M.S.G.S.Ü ile Milli Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığı işbirliğiyle Anadolu Güzel Sanatlar Liselerinin açılması için bir takım çalışmalar yapılmaya başlanır (Ciddi, 2019).

1987’de ortaokul programlarındaki 1 saatlik zorunlu resim dersine ilaveten ayrıca seçmeli olarakta resim dersi programa eklenmiştir (Aydın, 2021).

1986 yılında yapılmaya başlanan çalışmalar dorultusunda, ilk Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi 1989’ da İstanbul’da açılmış ve ardından ülke geneline yayılarak sayıları giderek artmıştır.

1990’lı yıllarda açılan yeni Üniversiteler ile birlikte 5 olan Eğitim Fakülteleri Resim-İş Eğitim Bölümlerinin sayısı artmış ve 2000 yılına gelindiğinde 20’lerin üzerine çıkmıştır (Uğurlu, 2013: 26).

1991’den sonra ilk ve ortaöğretim resim dersleri öğrenim programında yapılan değişiklikler sonucu, resim dışında diğer plastik sanatlar tasarım alanlarıda programa eklenmiştir. Bu şekliyle dersin isminin ve müfredat içeriğinin uyuşmadığı düşünülmüş ve Gazi Eğitim Fakültesi’nin daha önce de YÖK’e sunduğu Resim-iş bölümlerinin isim değişikliği konusu 1993’de yeniden gündeme gelmiştir (Altinkurt, 2015).

2000’li yıllara gelindiğinde, daha önce çokça çaba gösterilen ‘resim’ dersi isim değişikliği talebi 2006 yılında gerçekleşmiş ve dersin adı daha kapsayıcı olacak bir şekilde ‘görsel sanatlar’ olarak değiştirilmiştir.

1992 İlköğretim müfredatında 1.-2.- 3.- 4. ve 5. sınıfta 2 ders saati, 6.-7. ve 8. sınıfta 1 ders saati olan resim-iş dersi; 2006 yılında Görsel Sanatlar müfredatında 1.- 2. ve 3. sınıfta 2 ders saati, diğer sınıflarda 1 ders saati olarak güncellenmiştir. (Çoban ve Erkuzu, 2019: 249). Bugün kullanılmakta olan MEB 2018 Görsel Sanatlar öğretim programında görsel sanatlar dersi ilköğretimde(1-4) 1 ders saati zorunlu, 1 ders saati seçmeli olarak, ortaöğretimde (5-8) 1 ders saati zorunlu olarak ve liselerde (9-12) ise 1 ders saati zorunlu olarak verilmektedir. Ortaöğretimde 1 ders saati seçmeli ders olarakta verilebilmektedir. Ancak bu okul yöneticilerinin insiyatifine bağlı olmakla birlikte okul yöneticilerinin insiyatinin şekillenmesinde ise öğrencilerden gelen talepler etkili olabilmektedir.

Türkiye’de sanat eğitimi her geçen gün değişime ihtiyaç duyarak, güncellenerek modern düzeyde bir sanat eğitimine erişme gayreti göstermektedir.

Açılan Güzel Sanatlar Fakülteleri ve Resim İş Eğitimi Ana Bilim Dalları ülkemizde sanat eğitiminin yaygınlaşmasına sebep olmuştur. Fakat ilköğretimden üniversiteye dek sanat eğitimine yönelik nitelik sorunları çözümsüzlük bağlamında güncelliğini sürdürmektedir. İlköğretim ve ortaöğretimde sanat eğitimi ders saatlerinin yeterli olmayışı ve sanat eğitimi alanına yeterli ilginin gösterilmeyişi, estetik duyarlılıktan ve sanat bilincinden yoksun bireylerin her geçen gün artmasına sebep olmaktadır. Bunlara ilaveten günümüzde hala bir çok okulun atölyesinin bulunmaması, dersin uygun olmayan sınıf ortamında yürütülmesine sebep olmaktadır. Bu durumun hem öğrenci hemde öğretmen açısından zorlukları vardır. Ayrıca ekonomik problemler ve yüksek sınıf mevcudu da yaşanan güçlükler arasındadır. (Altınkurt, 2015; Aykut, 2006; Ünver, 2002).

2.5. Resim-İş Eğitimi Bölümlerinde Verilen Ana Sanat Eğitimi

Üniversitelerin Eğitim fakültelerinin Resim- İş Eğitimi bölümlerinde eğitim alan öğrenciler 2. Sınıfa geçtikleri zaman kendilerine resim, grafik tasarım, özgün baskı, heykel, seramik, fotoğraf, tekstil tasarımı, endüstriyel tasarım veya geleneksel Türk el sanatları bölümlerinden istediği bir tanesini ana sanat dalı olarak seçer. Öğrenci altı dönem boyunca seçtiği ana sanat dalı üzerine eğitim alır ve bu alanda yetkinleşmiş olarak mezun olur. Yapılan çalışmada yalnızca resim ve grafik tasarım ana sanat atölye derslerine yer verilmesi sebebi ile bu başlık altında bu iki ders ele alınmıştır.

2.5.1. Resim Ana Sanat Atölye

Resim ana sanat eğitimi, resim-iş öğretmenliği bölümlerinde 2. Sınıftan itibaren okul bitene dek toplamda 6 dönem alınan bir eğitimidir. Hafta da 1 kez 6 saatlik bir atölye dersidir.

Temel resim kuram ve kavramları, bir resmi; dönem, teknik ve içerik bakımından analiz edebilecek görsel ve kültürel bilgi ve beceriler, resmin özgün bir ifade aracı olarak algılanması, farklı teknik ve malzemeleri deneyip, sanat eserleriyle örnekleyerek kendi eğilimlerine uygun görsel bir dil oluşturma yeterliliğini geliştirici çalışmaları içerir. Bunun yanısıra öğrencilerin çalışmalarını farklı disiplinlerle ilişkilendirmeleri ve güncel sanat uygulamalarını kavramaları sağlanır. Öğrencilerin imkanlar dahilinde bianel, fuar, sergi vb. yerleri ziyaret etmeleri önerilir. Atölye çalışmaları kapsamında gerçekleştirilecek uygulamalarda iş sağlığı ve güvenlik önlemlerinin alınmasına dikkat edilir. Ayrıca öğrencilerin sergileme yöntemleri, süreci, sunum teknikleri ve portfolyo hazırlama hakkında bilgi edinmeleri, bu bilgilerini uygulamaları ve tüm süreçlerde etik kurallara uymaları sağlanır (YÖK, 2019:8).

2.5.2. Grafik Tasarım Ana Sanat Atölye

Bilgisayar teknolojisinin olanaklarını kapsayan pek çok yeni tekniğin kullanıldığı grafik tasarım, çeşitli ihtiyaçlara çözüm üretmeyi amaç edinen , uygulamaya dayalı bir tasarım eğitimidir. Grafik tasarım ana sanat eğitimi, tıpkı resim ana sanat dersi gibi resim-iş öğretmenliği bölümlerinde 2. Sınıftan son sınıfa kadar 6 dönem alınan bir atölye dersidir.

Görsel iletişim tasarımı, bilgisayar destekli grafik tasarım, kurumsal kimlik, afiş, kitap kapağı, ambalaj, illüstrasyon, animasyon çalışmaları, tipografi (çeşitli yazı formları ve yazının kullanımı), kinetik tipografi, web ara yüz tasarımı, görsel senaryo çizimi, matbaa öncesi hazırlık vb. grafik tasarımların günlük yaşamdaki kullanım alanları konularını kapsar. Çağdaş medyadaki imaj, yazı, sembol gibi unsurların tasarıma etkisi üzerinde durulur. Araştırma, fikir geliştirme, biçim oluşturma, yaratıcılık ve etkili görsel iletişim üzerine odaklanılır. Reklam ajansı, matbaa, TV stüdyosu gibi yerlere planlı ziyaretler yapılır. Atölye çalışmaları kapsamında gerçekleştirilecek uygulamalarda iş sağlığı ve güvenliği önlemlerinin alınmasına dikkat edilir. Ayrıca öğrencilerin sergileme yöntemleri, süreci, sunum teknikleri ve portfolyo hazırlama hakkında bilgi edinmeleri, bu bilgilerini uygulamaları ve tüm süreçlerde etik kurallara uymaları sağlanır (YÖK,2019:8-9).

2.6. Eğitim Fakültelerinde Ana Sanat Atölye Derslerinin İşleyiş Biçimi

Türkiye’de eğitim fakültelerinin güzel sanatlar eğitimi resim iş eğitimi bölümlerinde YÖK’ün belirlediği toplamda 9 adet ana sanat atölye dersi bulunmaktadır; resim, grafik tasarım, heykel, tekstil tasarımı, seramik, geleneksel Türk el sanatları, özgün baskı, endüstriyel tasarım, fotoğraf. Bu ana sanat atölye derslerinden resimi ana sanat atölye dersi olarak seçen öğrenci en az bir yarıyıldan heykel veya seramiği seçmeli sanat atölye dersi olarak seçmek zorundadır. Ancak burada şunu belirtmek gerekir ki eğer heykel veya seramik atölye dersi bölümün imkânları dâhilinde değil ise öğrenci mevcut olan atölyelerden birine yönlendirilir. Grafik tasarımı ana sanat olarak seçen öğrenci, en az bir yarıyıl resim seçmeli sanat atölye aldıktan sonra üç boyutlu alanlardan (heykel, seramik) birine yönlendirilir. Bu, bölümün olanakları dâhilinde değil ise mevcut imkânlar doğrultusunda seçim yaptırılır. Endüstriyel tasarım ve fotoğraf ana sanat atölye dersini seçen öğrencilere resim seçmeli sanat atölye dersi en az iki yarıyıl zorunlu olarak seçtirilir. Diğer 4 atölyeden herhangi bir tanesini ana sanat atölye dersi olarak seçen öğrenci, en az bir yarıyıldan resimi seçmeli sanat atölye dersi olarak seçmek zorundadır. Kalan yarıyıllarda öğrenci bölümün imkânları doğrultusunda istediği seçmeli sanat atölye dersini seçebilir. Bu atölye derslerinin tümü resim-iş eğitimi bölümlerinin tamamında mevcut değildir. Bu durum bölümün mevcut imkânları ile ilgilidir. Yukarıda bahsi

geçen alanlarda verilen ana sanat atölye eğitiminde, yine kazanımları YÖK tarafından belirlenen bir program uygulanır. Ancak elbette ki programın uygulama aşamasında kurumun fiziksel koşulları ve yeterli personelin bulunması önemlidir (YÖK, 2019).

2.7. Türkiye’de Uzaktan Eğitimin Gelişim Süreci

“Uzaktan eğitim öğrenen, öğreten ve öğrenme kaynakları arasındaki sınırlılıkları ortadan kaldırmaya çalışan, bunu gerçekleştirebilmek için mevcut teknolojileri pragmatist bir yaklaşımla kullanan disiplinler arası bir alandır” (Bozkurt, 2017: 87). Türkiye, gelişmiş Avrupa ülkelerine göre uzaktan eğitimle çok geç tanışmış bir ülke olmakla birlikte, bugünkü manada uzaktan eğitime geçişin çeşitli altyapı ve olgunlaşma süreci olmuştur. Uzaktan eğitim deyince ilk olarak akıllara gelen bilgisayar ve web destekli eğitimin yerini önceleri ve elbette dönemine bağlı olarak mektup, TV, radyo vb. materyaller almıştır. Ayrıca 1923-1955 yılları arasında konuyla ilgili öneri ve tartışmalar gündeme gelmiştir. Dr. Aras Bozkurt konuyla ilgili bir makalesinde şöyle söylemektedir;

1924 anayasasında yer alan “her türlü tedrisat serbesttir” ifadesi yüz yüze eğitim kadar uzaktan eğitimin de yapılmasına olanak sağlayan bir ifade olduğunu söyleyerek burada dikkat edilmesi gereken noktanın yeni kurulan bir devletin eğitim ihtiyaçlarını karşılayabilecek bir ifadenin konulması ve cumhuriyetin ilk yıllarından itibaren uzaktan eğitim uygulamalarının olabileceği düşüncesinin mevcut olmasıdır (Bozkurt, 2017: 91).

Türkiye Cumhuriyeti'nin kurulmasının ardından, ülkenin kalkınmasına ve modern ülkeler düzeyine ulaşmasına yönelik başlatılan çalışmalar içerisinde eğitim ile ilgili yapılan çalışmalar önemli bir yer almıştır (Özer, 1989: 1). Ülkemizde ilk olarak 1927’de gündeme gelen uzaktan eğitim ile okuma yazma bilmeyen kesime okuma yazma öğretilmesi amaçlanmıştır (Akyürek, 2020: 6).

Türkiye’de ilk defa 1953 yılında özel bir kuruluş olan FONO tarafından mektupla yabancı dil öğretimi uygulaması başlamıştır (Becerikli, 2021: 281). Devlet eliyle ise mektupla öğretim 1956 yılında başlatılmış, uzaktan eğitim ilk defa bir fikir olmanın ötesine geçerek uygulamaya dönüşmüştür. Bu doğrultuda Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsünde banka çalışanları, mektupla öğrenim görmüşlerdir (Becerikli, 2021: 281; Bozkurt, 2017: 95).

1956 yılında başlayan mektupla öğrenim doğrultusunda Milli Eğitim Bakanlığı 1961 yılında "Mektupla Öğretim Merkezi"ni kurmuş ve uygulamaya geçirmiştir (Kılınç, 2015: 37).

359 sayılı TRT kanununun 2. Maddesi gereğince 1963 yılında alınan kararla TRT'ye 'eğitime yardımcı olma' görevi verilmiş ve 1964 yılında radyo ile planlı olarak yapılan eğitici yayınlar ile uygulamaya geçilmiştir (Bozkurt, 2017: 96; Resmi Gazete, 1964).

Türkiye'nin iletişim alt yapı sorunlarının üzerine eğilmesi ve teknolojiye olan yatırım miktarındaki artış, uzaktan eğitimin yaygınlaşmasına sebep olan unsurlar arasında yer almıştır (Kırık, 2014: 85). Uzaktan eğitimde 1980'lerde büyük gelişmeler yaşanmış ve çok sayıda uzaktan eğitim sağlayıcı kurum ortaya çıkmıştır. Bunun sonucu olarak da pek çok insan öğrenim imkânına kavuşmuştur (Akyürek, 2020: 1).

1978 yılında dönemin hükümetine sunulan bir rapor, 1982 yılında Eskişehir Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi'nin kurulmasına gerekçe olmuştur (Bozkurt, 2017: 98). Eskişehir Anadolu Üniversitesi Açık Öğretim Fakültesi Türkiye'nin her yerindeki insanlara eğitim olanağı sunmuştur. Ayrıca Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti ve Batı Avrupa'daki Türklere de diploma alma olanağı sunulmuştur. Bütün bu çalışmalar sonucunda eğitilmiş nüfus sayısında artış meydana gelmiştir.

1992-1993 eğitim öğretim yılı itibarıyla kurulan Açık öğretim Lisesi ile birlikte öğrenciler liseyi dışarıdan bitirme imkânına kavuşmuştur (Kırık, 2014: 83,84).

1996 yılında Türkiye'deki bazı üniversitelerin web tabanlı eğitim ile ilgili farklı çalışmaları olmuştur; ODTÜ Enformatik Enstitüsü'nde farklı üniversitelerden öğretim elemanlarına yönelik uzaktan eğitim çalışmaları yapılmıştır. Bu çalışmalarda web üzerinden bilişim dersleri verilmiştir. Bilkent Üniversitesi'nde, Amerika Birleşik Devletleri'nden video konferans yolu ile dersler yapılmıştır. İTÜ Uzaktan Eğitim Merkezi kurmuş ve üç kampüsünde uzaktan eğitim stüdyosu açmıştır (Kiper, 2021: 10).

1999 yılında YÖK'ün destek olduğu "Üniversiteler arası İletişim ve Bilgi Teknolojilerine Dayalı Uzaktan Yüksek Öğretim" çalışmaları neticesinde Fırat Üniversitesi öğretim elemanları "Robotik" isimli bir dersi Web ortamına

aktarmışlardır. Bu dersi bazı üniversiteler uzaktan eğitim programı kapsamında seçmeli ders olarak vermiştir. Yine 1999 yılında Ahmet Yesevi Üniversitesi İşletme ve Turizm İşletmeciliği bölümlerinde Yüksek Lisans derslerini video-konferans yolu ile yürütmüştür (Bozkurt, 2017: 104; Fırat Üniversitesi uzaktan eğitim uygulamaları).

2000’li yıllara uzaktan eğitime yönelik birçok adım atılmıştır. Ülkemizde web tabanlı uzaktan eğitimi resmi olarak başlatan ilk vakıf üniversitesi; İstanbul Bilgi Üniversitesinin, 2000 yılında web tabanlı uzaktan eğitim programları oluşturması ve online dayalı yüksek lisans programı açması (Bozkurt, 2017: 105; Kırık, 2014: 84), 2001’de Uzaktan eğitim yönetmeliği kapsamında bir takım programların açılması, 2005’deYÖK Uzaktan Eğitim Komisyonunun kurulması, 2006 yılında Anadolu Üniversitesi bünyesinde ilk uzaktan eğitim ile Doktora programının açılması, 2009 yılında Atatürk Üniversitesi’nin Uzaktan Eğitim Uygulama ve Araştırma Merkezi’ni kurması, 2010’da İstanbul Üniversitesi Açık ve Uzaktan Eğitim Fakültesi’nin kurulması ve 2011’de Türk yükseköğretimine yeni bir öğretim biçimi olarak uzaktan öğretimin tanımlanması yaşanan önemli gelişmelerden bazılarıdır (Bozkurt, 2017: 106,107).

Eğitim alanında internet kullanımı giderek yaygınlaşmaktadır. Öte yandan bu hizmetin daha fazla nitelik kazanmasına yönelik fikirler de artmakta ve bilgisayar ve internetin eğitime nasıl yön vereceği konusu tartışılmaktadır. Eğitimde bilgisayarın kullanılması ile fırsat eşitsizliğinin giderilmesi, kaynakların verimli kullanılabilmesi, eğitimin yaygınlaştırılabilmesi, eğitimin işlevsel kılınabilmesi, eğitimde belli bir standardın sağlanabilmesi, niteliğin arttırılabilmesi, eğitimin işlevsel kılınabilmesi ve arz talep dengesinin sağlanabilmesi gibi sorunlara çözüm getirileceği umulmaktadır (Tuncer ve Taşpınar, 2007: 130).

İnternet tabanlı eğitimin çok yönlü bir yapıya sahip olmasına karşın, farklı bir boyuttan incelendiğinde , özellikle kullanıcıların ekonomik anlamda zorlanması gibi dezavantajları da beraberinde getirmektedir. Bu daha da açılacak olursa, öğrencilerin maddi koşulları nedeniyle bilgisayar sahibi olamamaları ve bu sebeple de online eğitimden uzak kalmaları, internet ücretlerinin yüksek olması sebebiyle internete bağlanamamaları, interneti bağlanabilen ancak teknik sorunlar nedeniyle bağlantılarının sekteye uğramaları gibi bir takım sorunları da beraberinde getirmiştir. Bu açıdan bakıldığında da yukarıda bahsedilen fırsat eşitliğinin henüz pek de sağlanamadığı görülmektedir. Ayrıca uzaktan eğitimle ilgili yeterli bilgi ve deneyim

sahibi olmayan öğrenci ve öğretim elemanları da derslerin verimini olumsuz yönde etkileyecektir (Kırık, 2014: 87).

Bugün özellikle Web 2.0 teknolojileri zengin informal öğrenme deneyimleri sunmaktadır. Bu teknolojiler etkileşim, dağıtık ve işbirlikli öğrenme için farklı olanaklar sağlamaktadır. Milli Eğitim Bakanlığı'nın ilk olarak 2010 yılında, yüz yüze öğrenme yöntemi ile başlattığı Pedagojik Formasyon Sertifika Programı, sonraki dönemlerde uzaktan eğitim yöntemi ile gerçekleştirilmeye başlanmıştır (Ergün ve Kurnaz, 2017: 4).

2020'de Covid 19 pandemisiyle birlikte yeniden tüm dikkatleri üzerine çeken uzaktan eğitimin, klasik eğitime nazaran birçok avantaja sahip olduğu düşünülse de bu görüşün araştırmalarla da desteklenmeye ihtiyacı vardır. Zira 1995-2003 yılları arasında çevrim içi eğitim ile ilgili yapılan araştırmalardan bu görüşü destekleyecek veriler elde edilmediği gibi araştırmalarda çevrimiçi eğitim ile klasik eğitim yöntemlerinin öğrenme sonuçları arasında bir farklılık olmadığı ortaya koyulmuştur (Tuncer ve Taşpınar, 2007: 120).

Kullanılan teknolojiler aracılığıyla mesafeleri ve duvarları ortadan kaldıran, kişiye özgür bir öğrenme deneyimi yaşatan ve esnek öğrenme olanaklarını kapsayan uzaktan eğitim, bugün bütün dünya için alternatif bir eğitim yöntemi olarak önem arz etmektedir (Kesim, 2011: 10).

2.8. Covid 19 Pandemisi ve Türkiye de Eğitime Yansımaları

Tarihte bir çok salgın hastalığın meydana geldiğini ve bu hastalıkların da tıpkı Covid-19 gibi sosyal hayatı derinden etkilediği görülmektedir. Yaşamın her alanında ağır etkilerini gösteren Covid-19 pandemisi ülkemizdeki eğitim hayatını da olumsuz etkilemiştir. 2019 yılının sonlarında ortaya çıkan Covid-19 ilk olarak 16 Mart 2020 tarihinde eğitime birkaç hafta ara verilmesi kararıyla kendini bu alanda göstermiş, daha sonra 2021-2022 eğitim-öğretim yılına kadar uzaktan eğitime geçilerek süreç devam etmiştir. Öğrenci, öğretmen ve kurumların uzaktan eğitime yabancı oluşu süreci zorlaştırmış ayrıca mimarlık, mühendislik, tıp ve güzel sanatlar gibi uygulamalı eğitim alan öğrenciler ve öğretmenler için durum daha da zor hale gelmiştir.

Yükseköğretimde eğitime ilk olarak 3 hafta süre ile ara verilmesi gündeme gelmiş, ve ardından 2020 bahar döneminde eğitim öğretimin bütünüyle uzaktan eğitim yöntemi ile sürdürüleceği duyurulmuştur (YÖK, 2020).

6 Nisan'dan sonra, tüm üniversiteler kendi imkanları elverdiği ölçüde çevrimiçi eğitime geçmiştir. Ancak eğitimde planlama çok önemli olduğu için ve bu önceden planlı bir çevrimiçi eğitim olmadığı için maalesef bu dönemde üniversitelerin büyük çoğunluğunun çevrimiçi eğitime hazırlıksız olduğu ortaya çıkmıştır (Erkut, 2020: 127).

Uzaktan eğitime karar verilmesi doğrultusunda, YÖK Dersleri Platformu (Yükseköğretim Kurumları Dersleri) tüm öğrencilerin erişimine açılmıştır (YÖK, 2020). Ayrıca, Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı (YÖK)'nın almış olduğu bir kararla Covid-19 pandemisi dolayısıyla önlisans, lisans ve lisansüstü düzeyde eğitim alan öğrencilerin talep etmeleri halinde 2019-2020 eğitim öğretim yılı bahar döneminde ek süre verilmesine ve verilen ek sürenin azami süreden sayılmamasına; tez savunma ve yeterlilik sınavlarının ise denetlenebilir olma ve "kayıt altına alınmak şartıyla" video konferans gibi dijital yöntemler ile yapılabilmesine imkân verilmiştir. İlâveten, üniversitelerin hemen hemen tamamı, önlisans ve lisans programları için de ara sınavlarını online bir şekilde gerçekleştirmeye yönelik hazırlık yaparak çevrimiçi sınav uygulama esasları yayınlamaya başlamışlardır (Can, 2020).

YÖK Covid-19 önlemleri kapsamında eğitime ara verilen süreçte, öğrencilerin öğrenme faaliyetlerinin sekteye uğramasına engel olmak amacıyla uygulanacak olan uzaktan eğitim-öğretim süreci için yol haritası belirlemiş ve aşağıda kısa kısa değinilen altyapı, mevzuat, insan kaynakları, içerik ve uygulama alanlarında çalışma yapmıştır.

Altyapı konusunda üniversitelerden gelen geri dönütler, üniversitelerin büyük ölçüde uzaktan öğretim altyapısına haiz olduklarını göstermiştir. Ülkemizde 2020 itibarıyla 123 üniversitede UZEM (Uzaktan Öğretim Uygulama ve Araştırma Merkezi) bulunmaktadır. Altyapı hususunda sıkıntı yaşayan diğer üniversitelerin gereksinimleri de YÖK koordinasyonunda diğer üniversitelerle ortak çalışmalar ile giderileceği YÖK tarafından açıklanmıştır.

Mevzuat değişikliği ile, uzaktan öğretim altyapıları uygun üniversitelere, bir dönemle sınırlı kalması şartıyla, bütün alanlarda uzaktan öğretim yapma olanağı

sağlanmış ve bu amaçla uzaktan öğretim yapma hususunda yönetmelik değişikliği yapılmıştır. Şunu belirtmek gerekir ki ilk olarak bir dönemle sınırlandırılan bu karar daha sonra pandeminin öngörülemeyen uzaması sebebiyle 2021-2022 eğitim-öğretim yılına kadar devam etmiştir.

YÖK'ün insan kaynakları alanında 2 yıl önce başlatmış olduğu Dijital Dönüşüm Projesi kapsamında yapılan çalışmalara ilaveten, covid-19 sürecinde sistemdeki tüm öğretim elemanlarına, talepte buldukları takdirde bu dönemi iyi bir şekilde yönetebilmelerine yardımcı olacak, dijital uyumu sağlayacak “Dijital Çağda Yükseköğretimde Öğrenme ve Öğretme” dersi verilmesi kararlaştırılmıştır. Yanı sıra bir takım üniversiteler kendi öğretim elemanlarına bünyelerindeki merkezler vasıtasıyla eğitim vermiştir.

YÖK, uzaktan öğretimin önemli bir unsuru olan içerik oluşturma konusunda çoğu üniversitedeki öğretim elemanının yeterli birikime sahip olduğunu ifade etmiştir. Ancak YÖK bu konuda desteğe ihtiyacı olan akademisyenler ile içerik geliştirme hususunda gerekli materyallerin paylaşılacağını, yanı sıra üniversitelerce hazırlanmış olan bütün öğrenme kaynaklarının, yapılacak olan uzaktan öğretim uygulamalarında kullanılması için erişime açılmasının sağlanacağını belirtilmiştir. Ayrıca içeriğin desteklenmesini ve bu alanda çeşitliliğin artırılmasını sağlamak amacıyla, geniş bir öğrenci kitlesinin almış olduğu ortak derslerin TRT tarafından YÖK'e tahsis edilecek kanal aracılığıyla yayınlanacağı ifade edilmiştir.

Uygulama konusunda; üniversitelerin senkron (eş zamanlı) veya asenkron (eş zamanlı olmaksızın) uzaktan öğretim tekniklerini kullanılabileceği, ancak mevcut ortamda senkron uygulamaların zorluğu sebebiyle üniversitelerin bilhassa önlisans ve lisans programlarında asenkron uygulamaları tercih edecekleri düşünülmüş, daha çok etkileşim içeren senkron uygulamaların ise YÖK tarafından teşvik edileceği yine YÖK tarafından belirtilmiştir (YÖK, 2020).

Uygulamaya dayalı bölümlerde, teorik derslerin uzaktan eğitim yöntemleri kullanılarak, uygulama derslerin ise üniversitelerin belirleyeceği uygun bir zaman diliminde telafi edilmesi kararlaştırılmıştır. Ön lisans ve lisans düzeyine yönelik bu uygulama ve yaklaşıma, lisansüstü düzeyde de yer verilmiş ve kontrol edilebilir olması şartıyla yine uzaktan eğitim yöntem ve teknolojisi kullanarak bu süreçlerde de bir aksaklık yaşanmaması adına gerekenler yapılmıştır (Yamamoto ve Altun, 2020).

Yapılan alan yazın incelemesinde Covid 19 sürecinde eğitimde öğrenme kaybının olduğu, okulu bırakanların oranında yükselme meydana geldiği, beslenme problemlerinin meydana geldiği (Saavedra, 2020) ve eğitime erişimde eşitliğin sağlanamadığı (Saran, 2020) ortaya çıkmıştır (Akt. Sarı ve Nayır, 2020).

Beklenmedik bir şekilde alışlagelmiş öğretim yöntemlerinin dışına çıkan öğrenci, online eğitim sistemine deneyimsiz ve sistemin nasıl işlediği konusunda habersiz bir şekilde gelmiştir. Bu eğitim sisteminde devam zorunluluğunun olmaması ve ders içeriğinin yalnızca online sunulan içerik ile kısıtlıymış gibi algılanması, öğrencilerin online eğitimi geleneksel eğitime göre daha kolay olarak algılamasına sebep olmuştur (Balcı, 2010).

Ayrıca bu dönemde öğrencilerin, ders içeriğinin online erişilebilir olmasına rağmen çıktı olarak ders çalışma alışkanlıklarını sürdürdükleri görülmüştür. Diğer yandan öğrenciye web sayfasında sunulan içerikler, konunun daha hızlı öğrenilmesine ve akılda kalıcılığını arttırmasına yönelik çeşitli animasyon, görseller ve benzetimlerle zenginleştirilmiştir. Oysa kurumlar çıktı alınabilir ders içeriklerine telif hakları dolayısıyla, yalnızca ders içeriğine ait metni aktarmaktadırlar. Bu nedenle öğrencinin başarı sağlayabilmesi açısından, ders içeriğine e-eğitimin mantığına uygun olarak çevrim-içi bir şekilde çalışması daha doğru olacaktır (Balcı, 2010).

3 Mayıs 2020 tarihinde YÖK'ün Covid-19 döneminde uzaktan eğitim üzerine rektörler ile yaptığı bir ankette “Üniversitelerimizin uzaktan öğretime hızlı geçiş sağladığı” belirtilmiş ve aynı zamanda Üniversite Araştırmaları Laboratuvarı (ÜniAr) tarafından yapılan öğrenci memnuniyet anketinde, çok sayıda öğrencinin çevrimiçi eğitimden memnun olmadığı ortaya çıkmıştır (Erkut, 2020).

Yapılan incelemeler doğrultusunda Covid-19 pandemisi süresince yaşanan sorunlar, liderler ve eğitimciler açısından yeni bir eğitim algısı oluşturma, okulların işlevleri, alternatif eğitim yapıları, okul yönetimi becerileri ve 21. yüzyıl öğrenme öğretme becerileri gibi konuların üzerinde düşünmeye bir fırsat olmuştur. Bu süreçte yaşanan sorunların tekrar etmemesi açısından yapılacak düzenlemeler ve alınacak tedbirler daha kapsayıcı, adil ve sürdürülebilir bir eğitim sistemi sağlaması bakımından önem arz etmektedir (Sarı ve Nayır, 2020:).

2.8.1. Covid 19 Döneminde Uzaktan Sanat Eğitimi

Beklenmedik bir şekilde başlayan ve uzun süre Türkiye ve dünyayı etkisi altına alan Covid 19 pandemisi, eğitim faaliyetlerinin uzaktan yürütülmesi mecburiyetini beraberinde getirmiş ve uygulama gerektiren, atölye dersleri olan sanat eğitimini de büyük oranda etkilemiştir. Derslerin işleyiş biçimini değiştirmiş ve birçok insanın acemi olduğu yeni bir sürece girilmiştir.

Konuyla ilgili farklı sanat alanlarında yapılan bazı çalışmalara bakıldığında Kahraman (2020)'ın, “Covid-19 Salgınının Uygulamalı Derslere Etkisi ve Bu Derslerin Uzaktan Eğitimle Yürütülmesi: Temel Tasarım Dersi Örneği” isimli çalışmasında Temel Tasarım dersinin uzaktan eğitim sürecinin başarılı geçtiği görülmüştür. Ancak öğrencilerin sene başından itibaren, Mart ayında pandemi kısıtlamalarının gelmesine dek bu dersi yüzyüze aldıkları, bu nedenle dersle ilgili bir alt yapıya sahip oldukları da dikkate alınmalıdır (Kahraman, 2020: 55).

Müzik eğitimi alanında yapılmış olan “Covid 19 Salgını Sürecinde Yapılan Çevrim İçi Piyano Derslerinin Öğretim Elemanları Tarafından Değerlendirilmesi” isimli çalışmada, farklı üniversitelerde görev yapan ve piyano dersi veren 12 akademisyenle çalışılmıştır. Yapılan çalışmada akademisyenlerin çoğunluğu çevrim içi piyano derslerinin öğrencilerin teknik gelişimleri üzerindeki etkisini enstrümanın öğrenme sürecinde önemli bir yere sahip olan ve tekniğin temeli olan postür eğitimi açısından etkili bulmuşlardır. Bununla beraber online piyano derslerinde çalışma ilgili olarak gereken yeterlikleri online dersler ile birlikte öğrencilere kazandırabildiklerini ifade etmişlerdir. Orta ve ileri seviyede sık kullanılan pedalın çalıştırılması ile ilgili olarak çevrim içi derslerin yeterli olmadığı belirtilmiştir. Çoğunluğu çalış ve teknik beceriler ile ilgili unsurların gelişebildiğini çevrim içi eğitimde yapılabildiğini ifade etmişlerdir. Akademisyenler müzikal ifade anlatım gibi enstrüman eğitiminde önemi olan unsurların çevrim içi eğitimde çoğunluklu olarak yapılmakta zorlandığını söylemişlerdir. Ayrıca öğrencilerin derse devamı açısından çevrim içi derslerin yeterli olmadığını, devam zorunluluğu olmamasının enstrümanın eğitiminde sıkıntı yarattığını belirtmişlerdir (Akgül,2021: 46).

Kelekçi (2022)'nin, “Pandemi Döneminde Dijital Ortama Taşınan Yazı ve Tipografi Eğitiminin İncelenmesi” isimli araştırmasında öğrencilerin çoğunluğu pandemi döneminde verilen eğitimin verimliliği konusunda kararsız kalmış, tipografi

dersini pandemi döneminde uzaktan ve keyif alarak öğrendiklerini belirtmişlerdir (Kelekçi, 2022: 57).

“Bir Üniversitede Resim-İş Eğitimi Alan Öğrencilerin Covid-19 Pandemi Sürecinde Sürdürülen Uzaktan Öğretime İlişkin Görüşleri”ne ilişkin yapılan çalışmada öğrencilerin çoğunluğu uzaktan öğretim sistemini resim-iş eğitimi alanında uygun bulmamış, büyük bölümü atölye derslerinin yapılamaması nedeniyle sanal ortamın uygun olmadığını belirtmiştir (Mollaoğlu,2021:439).

Yapılan çalışmalara bakıldığında sanat eğitimi çatısı altında bulunan farklı bölümlerden farklı sonuçların elde edildiğini ve genel kanının olumlu olduğu görülmektedir. Buna rağmen derslerin uygulamalı sürecinin yüz yüze olması öğrenci motivasyonu ve öğretim elemanının öğrenci çalışması üzerinde vereceği dönütlerin sağlıklı olması açısından önemlidir . Bunun bir nedeni de öğrencinin ders sırasında iletişimsel ve aktif çalışması ve sık dönüt almasıdır. Uzaktan eğitimde yalnız kalan öğrenci çalışmasını fotoğraflayarak öğretim elemanına göndermekte ve fotoğrafın çözünürlüğü düşük olduğu zaman aslı gibi görünmemekte, verilen dönüt sağlıklı olmamaktadır. Bunun yanı sıra uzaktan eğitim ile yapılan uygulamalı derslerin akademisyenlere ve öğrencilere sağladığı, tüm öğrencilere aynı anda ulaşabilme ve öğrenciler arasındaki bireysel farklılıkları takip etmede zorluk yaşama gibi kolaylıklar ve zorluklar söz konusudur (Erim,2021:186).

Kurtoğlu (2021)'nun Resim-iş eğitimi alanında yapmış olduğu tez çalışmasında öğretim elemanlarına yönelttiği “Günümüzde yaşanan pandemi gibi kısıtlamalara dayanarak, uzaktan eğitim yoluyla verilmekte olan sanat derslerini nasıl değerlendiriyorsunuz?” sorusuna karşılık akademisyenlerin bazıları şu şekilde cevap vermiştir:

“Uzaktan eğitim elbette mecburiyet gereği teorik dersler için uygun olabilir ama temel sanat eğitimi, desen gibi, ve diğer atölye dersleri için uygun değildir elbette. Uygulama ağırlıklı bu dersler için son derece olumsuz etkiler yaratacağı bir gerçektir.”

“Aslında öğretim elemanın kapasitesine bağlı olarak değişmektedir. Tablet, ipadpro vb. araçlarla ve artrage vb. birçok uygulamayı takip eden, kendini güncelleyen akademisyenler için uzak eğitim süreci verimli geçmektedir. Fakat geleneksel yaklaşımlarla eğitim anlayışını ile çok zor olmaktadır.”

Burada alınan yanıtların yalnızca iki tanesine yer verilmiş olup, çalışmada verilmiş olan diğer cevaplara da genel olarak bakıldığında baskın görüşün; atölye

derslerinin birebir müdehale gerektirmesi, uzaktan eğitimin öğrenci ile doğrudan ve anında iletişim yolunu kapatması gibi sebeplere dayanılarak, uzaktan eğitim yönteminin atölye dersleri için uygun olmadığı yönünde olmuştur.

Akgül (2021)'ün akademisyenler üzerinde yaptığı çalışmasında sanat eğitimi veren kurumlarda çalışan akademisyenlerin, uzaktan eğitimi teorik dersler açısından destekleyici ve olumlu bulunduğunu ancak uygulamalı alanlarda şu an yetersiz ve etkisiz olduğunu ifade etmişlerdir. Araştırmaya katılan akademisyenlerden ikisi uzaktan eğitimle ilgili görüşlerini şu şekilde ifade etmişlerdir:

“Uygulamalı dersler için aktif ve kalıcı eğitim değildir.”

“Karşılaştığım olumsuzluklarla ilgili olarak; internetin sunmuş olduğu veri iletim hızının düşüklüğü nedeniyle öğrenciyle birlikte çalma olanağının olmayışı, öğrenci konuşurken veya çalarken konuşmak istediğimde ses iletiminde kopmaların yaşanması, öğrencilerin teknoloji konusundaki donanımsal yetersizliklerinin (monitör, mikrofon vs.) eğitimin niteliğini olumsuz yönde etkilemesi örnek olarak gösterilebilir.”

Yapılan çalışmada mesleki tecrübesi fazla olan akademisyenlerin, uzaktan eğitim döneminde yaşanan sorunların giderilmesinde ve öğretim sürecinin etkili bir şekilde kullanılmasında daha az sorun yaşadığı ve bu akademisyenlerin süreci tecrübeleri ile etkili bir biçimde yürütebildikleri görülmüştür.

BÖLÜM III

3. YÖNTEM

Bu başlık altında, araştırmanın modeli, katılımcılar, verilerin toplanması, analizi ve yorumlanmasına ilişkin veriler mevcuttur.

3.1. Araştırma Modeli

Çalışmada nicel araştırma deseni olan tarama modelinden yararlanılmıştır. Tarama modeli; genel olarak diğer araştırmalara nazaran daha geniş bir örneklem grubu üzerinde yapılan, bir konuya yönelik katılımcıların görüş, tutum vb. özelliklerinin belirlendiği bir araştırma modelidir (Büyüköztürk vd., 2014). Çalışmada nicel veri toplama aracı olan anketten yararlanılmıştır. 5'li likert tipi ölçek kullanılmıştır. Anket; belirli bir konuyla ilgili fikirleri, görüşleri, tercihleri, davranışları, beklentileri ve eğilimleri belirlemek amacıyla, yanıtlandırıcının daha önce belirlenmiş olduğu, seçeneklere dayalı bir dizi sorudan oluşan veri toplama aracıdır (Büyüköztürk vd., 2014; Kuzu, 2013).

3.2. Evren ve Örneklem

Araştırmanın çalışma evrenini, Türkiye'de bulunan Üniversitelerin Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Resim İş Eğitimi Anabilim Dalları'nda 2021-2022 eğitim öğretim yılında öğrenim gören, ana sanat atölye dersi resim ve grafik tasarım olan 3. sınıf öğrencileri oluşturmaktadır.

Araştırmanın örneklemini ise Gazi Üniversitesi, Uludağ Üniversitesi, Fırat Üniversitesi, Dokuz Eylül Üniversitesi ve Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Resim İş Eğitimi Anabilim Dalları'nda 2021-2022 eğitim öğretim yılında öğrenimlerine devam eden, yaşları 18 ile 30 arasında değişen ve anasanat dalı resim ve grafik tasarım olan 131 tane 3. Sınıf öğrencisi oluşturmaktadır. Uludağ Üniversitesi'den 5 resim anasanat atölye dersi öğrencisi ankete katılmak istemedikleri için çalışma dışında bırakılmıştır.

Yaş, cinsiyet, üniversite ve anasanat dalı gibi değişkenler göz önünde bulundurularak oluşturulan çalışma grubuna araştırma konusu kapsamında toplamda 30 soru yöneltilmiştir.

3.3. Veri Toplama Araçları

Çalışmanın kuramsal çerçevesi hazırlanırken literatür taraması yapılmıştır.

Literatür taramasında toplanan bilgiler, konu kapsamında yapılmış olan araştırmalar, yazılan kitaplar kaynak alınarak elde edilmiştir. Konuyla ilgili, kütüphanelerde ve sanal ortamlarda incelemeler yapılmıştır. Ardından araştırma verilerini toplamak amacıyla, araştırmacı tarafından uzman görüşleri alınarak ve gerekli düzeltmeler yapılarak hazırlanan 30 maddelik anket formu ile gerekli izinler alınarak katılımcılara pandemi döneminde yaşadıkları uygulamalı ders deneyimleri üzerine sorular yöneltilmiştir. Anket çalışmasında 5'li likert tipi (kesinlikle katılıyorum, katılıyorum, kararsızım, katılmıyorum, kesinlikle katılmıyorum) ölçek kullanılmıştır. Yaşanan pandemi dolayısıyla anket soruları öğrencilere online ortamda yöneltilmiş olup, yanıtlarda yine online ortamda elde edilmiştir.

3.4. Verilerin Analizi ve Yorumlanması

Araştırma kapsamında toplanan verilerin analiz işlemleri için SPSS 25.0 programı kullanılmıştır. Analiz işlemlerinin ilk aşamasında ölçek verilerine açıklayıcı faktör analizi uygulanmıştır. Faktör analizi sonrasında ölçek puanlarının demografik sorularla karşılaştırılmasına ilişkin analizler uygulanmıştır. Demografik sorulara göre ölçek puanları karşılaştırılmadan önce ölçek verilerinin normal dağılıma uygunluğu One Sample Kolmogorov-Smirnov testi ile incelenmiştir.

Tablo 3.1. Uzaktan Eğitimde Ders Verimlilik Ölçeği One Sample Kolmogorov-Smirnov Normallik Analizi Sonuçları

Alt boyut	Test değeri	P
Uzaktan eğitimde ders verimlilik ölçeği	,986	,219

Tablo 3.1. incelendiğinde, ölçek puanının normal dağılıma uygun olduğu ($p>0,05$) görülmektedir. Veriler normal dağılıma uygun olduğundan dolayı demografik sorulara göre ölçek puanlarının karşılaştırılmasında parametrik analiz yöntemleri uygulanmıştır.

Araştırmaya katılan öğrencilerin cinsiyetleri ve ana sanat atölye ders gruplarına göre ölçek puanlarının karşılaştırılmasında Independent Samples T test kullanılırken, öğrencilerin eğitim gördükleri üniversiteler ve yaş gruplarına göre ölçek puanlarının karşılaştırılmasında One Way ANOVA analizi kullanılmıştır. Ölçek toplamına ilişkin uygulanan güvenilirlik analizinde Cronbach's Alpha değeri 0,94 olarak bulunmuştur. Bu değer ölçeğin yüksek düzeyde güvenilir olduğunu göstermektedir.

BÖLÜM IV

4. BULGULAR

4.1. Bulgular ve Yorumlar

4.1.1. Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Demografik Bilgilerine İlişkin Dağılımlar

Tablo 4.1.'de araştırmaya katılan öğrencilerin demografik bilgilerine ilişkin frekans ve yüzdelik dağılımları yer almaktadır.

Tablo 4.1. Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Demografik Bilgilerine İlişkin Frekans ve Yüzdelik Dağılımlar

Değişken	Alt değişken	F	%
Cinsiyeti	Kadın	105	82,0
	Erkek	23	18,0
Yaş grubu	18-20 yaş	24	18,8
	21-23 yaş	76	59,4
	24-26 yaş	11	8,6
	27-30 yaş	17	13,3
Üniversitesi	Fırat Üniversitesi	28	21,9
	Ondokuz Mayıs Üniversitesi	29	22,7
	Uludağ Üniversitesi	29	22,7
	Dokuz Eylül Üniversitesi	13	10,2
	Gazi Üniversitesi	29	22,7
Ana sanat dalı	Resim	68	53,1
	Grafik tasarım	60	46,9

Araştırmaya katılan öğrencilerin %21,9'u Fırat Üniversitesinde, %22,7'si Ondokuz Mayıs Üniversitesinde, %22,7'si Uludağ Üniversitesinde, %10,2'si Dokuz Eylül Üniversitesinde, %22,7'si Gazi Üniversitesinde eğitim görmekte, %53,1'inin ana sanat dalı resim, %46,9'unun ise grafik tasarımıdır. Araştırmaya katılan öğrencilerin %82'si kadın, %18'i erkek, %18,8'i 18-20 yaş grubunda, %59,4'ü 21-23 yaş grubunda, %8,6'sı 24,26 yaş grubunda, %13,3'ü 27-30 yaş grubundadır.

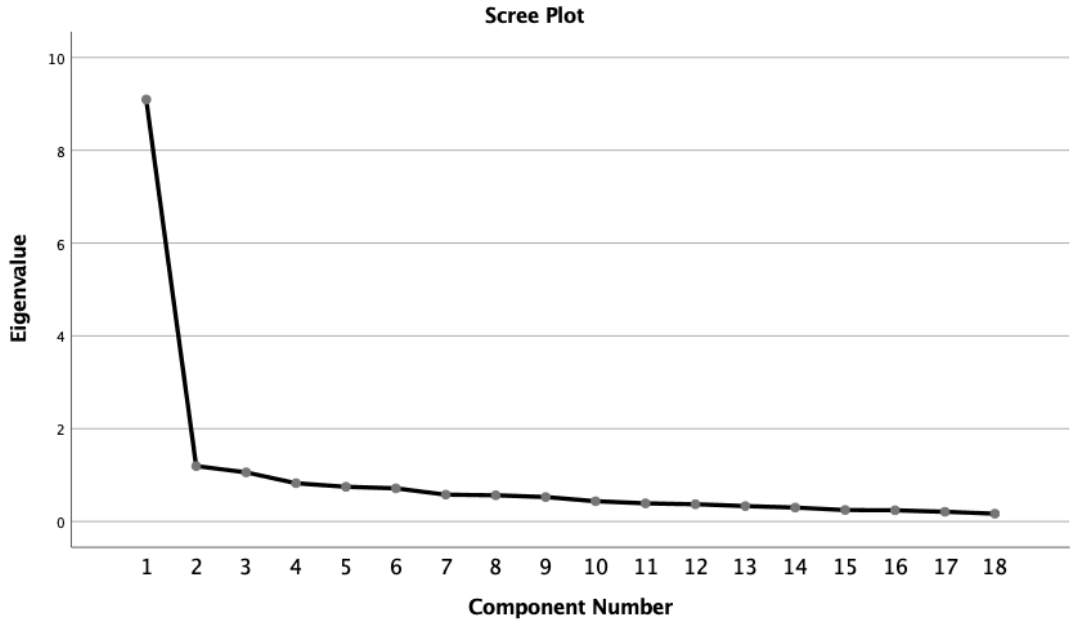
4.1.2. Uzaktan Eğitimde Ders Verimlilik Ölçeğine İlişkin Açıklayıcı Faktör Analizi Sonuçları

Bu bölümde araştırmacı tarafından hazırlanan ölçek maddeleri ile geliştirilen Uzaktan Eğitimde Ders Verimlilik Ölçeğine uygulanan faktör analizi sonuçları yer almaktadır. Ölçekte yer alan maddelerden olumsuz anlam içeren 3, 5, 9, 14, 23, 26, 29, 30 numaralı maddeler tersten puanlanmaktadır.

Tablo 4.2. Uzaktan Eğitimde Ders Verimlilik Ölçeğine İlişkin Açıklayıcı Faktör Analizi KMO ve Bartlett's Test Sonucu

Kaiser-Mayer-Olkin (KMO)		,935
	χ^2	1365,77
Bartlett's Test	Df	153
	P	,000

KMO değeri, örneklemin faktör analizinde yeterli büyüklükte olup olmadığının belirlenmesi amacıyla kullanılmaktadır ve bu değer 0,80'in üzerinde olması örneklemin yeterli düzeyde büyüklüğe sahip olduğunu göstermektedir (Aksu vd., 2017: 9; Altunışık vd., 2007: 226). Araştırma kapsamında uygulanan açıklayıcı faktör analizi sonucunda KMO değeri 0,935 olarak bulunmuştur ve örneklemin yeterli olduğunu göstermektedir. Bartlett's testinin ise anlamlı olması ölçeğin faktör analizi için uygun olduğunu göstermektedir (Aksu vd., 2017: 10; Altunışık vd., 2007: 230) ve bu araştırmada test değeri anlamlı bulunmuştur ($p < 0,05$).

Şekil 4.1. Uzaktan Eğitimde Ders Verimlilik Ölçeğine İlişkin Açıklayıcı Faktör Analizi Yamaç Eğim Grafiği

Yamaç eğim grafiği uygun faktör sayısının belirlenmesi amacıyla kullanılmaktadır ve eğim çizgisinin doğrusal olmaya başladığı yerdeki sayı kadar faktörün seçilebileceğinin uygun olduğu belirtilmektedir (Özdamar, 2013b: 221; Altunışık vd., 2007: 222; Çokluk vd., 2012: 193). Grafik incelendiğinde 2'inci noktadan itibaren grafiğin doğrusal olmaya başladığı görülmektedir. Bu nedenle uygun faktör sayısının en fazla 2 olabileceği görülmektedir. Ancak uygulanan faktör

analizinde ölçek maddelerinin tek faktör altında anlamlı bir yapıda toplandığı görülmüştür ve ölçek tek faktörlü olarak değerlendirilmiştir.

Tablo 4.3. Uzaktan Eğitimde Ders Verimlilik Ölçeği Açıklayıcı Faktör Analizi Faktör Yükleri, Madde Çıkarılırsa Güvenilirlik Düzeyi, Madde Ortalama Puanları

	Faktör yükü	Madde Silinirse Cronbach's Alpha (α)
1) Uzaktan eğitimin, uygulamalı derslerin verimliliğini arttırdığını düşünüyorum.	,725	,938
2) Uzaktan eğitim yoluyla verilen derslerdeki imkânlar, yüz yüze verilen eğitime göre daha erişilebilirdir.	,703	,938
4) Uzaktan eğitim yoluyla verilen grafik tasarım/ resim derslerinde eğitmeni-öğrenci arasında etkileşim oldukça yüksektir.(Ana sanat dalınıza göre cevaplayınız).	,642	,939
6) Uzaktan eğitim yoluyla yürütülen uygulamalı derslerin fiziksel koşullarını okul dışı ortamlarda sağlayabiliyorum.	,731	,938
7) Uygulamalı derslerde öğretim elemanın dijital ortamda anlattığını anlıyor ve kolaylıkla uygulayabiliyorum.	,805	,936
8) Uzaktan eğitim sürecinde teknik malzeme ihtiyacımı (boya, şövale vb.)rahatça karşılayabiliyorum.	,664	,939
11) Pandemi dönemi sonrasında da eğitim-öğretimin uzaktan eğitim yoluyla devam etmesini olumlu buluyorum.	,752	,937
12) Geleceğin Sanat Eğitiminin tamamen uzaktan eğitim yoluyla verilmesi gerektiğini düşünüyorum.	,726	,938
14) Sanat eğitimi, uygulamaya dayalı bir eğitim gerektirdiği için yüz yüze eğitimi zorunlu kılar.*	,642	,939
15) Uzaktan eğitim yoluyla verilen sanat eğitimi derslerinin ölçme ve değerlendirme araçları daha güvenilirdir.	,610	,940
17) Uzaktan eğitimde, yüz yüze eğitime göre öğrencinin derse devam oranı daha yüksektir.	,714	,938
18) Uzaktan eğitimde dersleri düzenli olarak takip ediyorum.	,642	,940
19) Uzaktan eğitim her öğrenciye fırsat ve imkân eşitliği sunar.	,729	,938
20) Uzaktan eğitimde öğrenci zamanı daha verimli kullanabilir.	,745	,937
21) Uzaktan eğitimde derslere olan motivasyonum arttı.	,837	,935
24) Uzaktan eğitimle anlatılan bir konunun uygulamasında istediğim her an öğretim elemanına soru sorabiliyorum.	,581	,940
28) Uzaktan eğitim sürecinde üretkenliğim arttı ve daha fazla ürün ortaya koyabildim.	,801	,936
29) uzaktan eğitim süreci çalışma disiplinimi olumsuz yönde etkiledi.*	,688	,938

*Tersten puanlanan maddeler

Açıklayıcı faktör analizi Varimax döndürme kullanılarak yapılmıştır. Ölçeğin bir maddesinin aynı anda iki faktörde yer alması durumunda faktör yükleri arasında

0,100'den daha küçük değer varsa (binişik madde) ya da bir maddenin faktör yükü 0,30'un altındaysa ilgili maddenin ölçekten çıkarılması gerekmektedir (Altunışık vd., 2007: 226, Çokluk vd., 2012: 194). Uygulanan açıklayıcı faktör analizinde binişik olan veya faktör yükü 0,30'un altında kalan maddeler (3, 5, 9, 10, 13, 16, 22, 23, 25, 26, 27, 30 numaralı maddeler) ölçekten çıkarılmış ve faktör analizi kalan maddeler üzerinden tamamlanmıştır. Streiner (1994) ölçekler için açıklanan varyans değerinin en az %50 olması gerektiğini belirtmektedir ve bu araştırmada açıklanan varyans değeri %50,52 olarak yeterli düzeyde bulunmuştur. Yapılan bu araştırmada ölçeğin toplamı için Cronbach's Alpha iç tutarlık katsayısı 0,94 olarak bulunmuştur ve bu değer ölçeğin yüksek düzeyde güvenilir olduğunu göstermektedir (Özdamar, 2013a: 555). Faktör analizinde kullanılan maddelerden herhangi bir madde çıkarılması durumunda ölçeğin toplamda güvenilirlik düzeyinin artmadığı görülmektedir (*Madde Silinirse Cronbach's Alpha (α)*). Bu nedenle açıklayıcı faktör analizinde kullanılan tüm maddeler hipotez testlerinde kullanılmıştır.

Tablo 4.4. Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Uzaktan Eğitimde Ders Verimlilik Ölçeği Maddelerine ve Toplam Puanlarına İlişkin Tanımlayıcı İstatistikler

Ölçek maddeleri	X	SS
1) Uzaktan eğitimin, uygulamalı derslerin verimliliğini arttırdığını düşünüyorum.	2,46	1,40
2) Uzaktan eğitim yoluyla verilen derslerdeki imkânlar, yüz yüze verilen eğitime göre daha erişilebilirdir.	2,73	1,33
4) Uzaktan eğitim yoluyla verilen grafik tasarım/ resim derslerinde eğitimci-öğrenci arasında etkileşim oldukça yüksektir.(Ana sanat dalınıza göre cevaplayınız).	2,55	1,25
6) Uzaktan eğitim yoluyla yürütülen uygulamalı derslerin fiziksel koşullarını okul dışı ortamlarda sağlayabiliyorum.	3,04	1,21
7) Uygulamalı derslerde öğretim elemanın dijital ortamda anlattığını anlıyor ve kolaylıkla uygulayabiliyorum.	3,20	1,25
8) Uzaktan eğitim sürecinde teknik malzeme ihtiyacımı (boya, şövale vb.)rahatça karşılayabiliyorum.	3,11	1,27
11) Pandemi dönemi sonrasında da eğitim-öğretimin uzaktan eğitim yoluyla devam etmesini olumlu buluyorum.	2,74	1,39
12) Geleceğin Sanat Eğitiminin tamamen uzaktan eğitim yoluyla verilmesi gerektiğini düşünüyorum.	1,63	1,00
14) Sanat eğitimi, uygulamaya dayalı bir eğitim gerektirdiği için yüz yüze eğitimi zorlu kılar.	1,77	0,96
15) Uzaktan eğitim yoluyla verilen sanat eğitimi derslerinin ölçme ve değerlendirme araçları daha güvenilirdir.	2,43	1,08
17) Uzaktan eğitimde, yüz yüze eğitime göre öğrencinin derse devam oranı daha yüksektir.	2,45	1,29

Tablo 4.4. (devam)

	3,34	1,33
18) Uzaktan eğitimde dersleri düzenli olarak takip ediyorum.		
19) Uzaktan eğitim her öğrenciye fırsat ve imkân eşitliği sunar.	2,32	1,25
20) Uzaktan eğitimde öğrenci zamanı daha verimli kullanabilir.	3,53	1,32
21) Uzaktan eğitimde derslere olan motivasyonum arttı.	2,66	1,35
24) Uzaktan eğitimle anlatılan bir konunun uygulamasında istediğim her an öğretim elemanına soru sorabiliyorum.	3,20	1,19
28) Uzaktan eğitim sürecinde üretkenliğim arttı ve daha fazla ürün ortaya koyabildim.	2,93	1,35
29) uzaktan eğitim süreci çalışma disiplini olumsuz yönde etkiledi.	2,77	1,23
Toplam puan	2,71	0,89

Araştırma kapsamında geliştirilen Uzaktan Eğitimde Ders Verimlilik Ölçeği maddeleri ve toplam puanı aritmetik ortalamalarına göre değerlendirilmektedir. Bu nedenle maddelerin ve toplam ölçek puanının ortalama değerleri 1-5 arasında olabilmektedir. Tablo incelendiğinde, araştırmaya katılan öğrencilerin en az katıldıkları görüşlerin $X=1,63$ ortalamayla “12) Geleceğin Sanat Eğitiminin tamamen uzaktan eğitim yoluyla verilmesi gerektiğini düşünüyorum” ve $X=1,77$ ortalamayla “14) Sanat eğitimi, uygulamaya dayalı bir eğitim gerektirdiği için yüz yüze eğitimi zorunlu kılar” görüşleri olduğu, en fazla katıldıkları görüşlerin ise $X=3,34$ ortalamayla “18) Uzaktan eğitimde derslere düzenli olarak takip ediyorum” ve $X=3,53$ ortalamayla “20) Uzaktan eğitimde öğrenci zamanı daha verimli kullanabilir.”

Tablo 4.5. Uzaktan Eğitimde Ders Verimlilik Ölçeği Maddelerinin ve Toplam Puanlarının En Yüksek ve En Düşük Puan Alan %27'lik Gruplar Arasında Karşılaştırılması

Ölçek maddesi	Grup	N	X	SS	t	P
s1	%27 alt grup	35	1,49	,853	-11,913	,000
	%27 üst grup	35	3,94	,873		
s2	%27 alt grup	35	1,57	,917	-11,086	,000
	%27 üst grup	35	3,94	,873		
s4	%27 alt grup	35	1,57	,948	-8,171	,000
	%27 üst grup	35	3,49	1,011		
s6	%27 alt grup	35	1,74	,780	-10,342	,000
	%27 üst grup	35	4,00	1,029		
s7	%27 alt grup	35	1,89	,993	-12,526	,000
	%27 üst grup	35	4,40	,651		
s8	%27 alt grup	35	2,00	,970	-8,624	,000
	%27 üst grup	35	4,00	,970		

s11	%27 alt grup	35	1,49	,781	-12,787	,000
	%27 üst grup	35	4,11	,932		
s12	%27 alt grup	35	1,03	,169	-9,825	,000
	%27 üst grup	35	2,83	1,071		
s14	%27 alt grup	35	1,20	,584	-7,809	,000
	%27 üst grup	35	2,71	,987		
s15	%27 alt grup	35	1,77	,843	-6,775	,000
	%27 üst grup	35	3,31	1,051		
s17	%27 alt grup	35	1,49	,658	-8,905	,000
	%27 üst grup	35	3,63	1,262		
s18	%27 alt grup	35	2,26	1,358	-8,983	,000
	%27 üst grup	35	4,46	,505		
s19	%27 alt grup	35	1,29	,519	-10,673	,000
	%27 üst grup	35	3,51	1,121		
s20	%27 alt grup	35	2,11	1,207	-11,075	,000
	%27 üst grup	35	4,60	,553		
s21	%27 alt grup	35	1,40	,695	-17,097	,000
	%27 üst grup	35	4,23	,690		
s24	%27 alt grup	35	2,09	1,095	-6,861	,000
	%27 üst grup	35	3,74	,919		
s28	%27 alt grup	35	1,54	,741	-14,804	,000
	%27 üst grup	35	4,34	,838		
s29	%27 alt grup	35	1,74	,950	-8,879	,000
	%27 üst grup	35	3,83	1,014		
Toplam	%27 alt grup	35	1,65	,349		
	%27 üst grup	35	3,84	,398	-24,482	,000

Tablo 4.5. incelendiğinde, faktör analizi sonucunda kalan maddelerin ölçekteki maddelere yüksek düzeyde katılanlar ve düşük düzeyde katılanlar arasında anlamlı düzeyde farklılaştığı görülmektedir ($p<0,05$). Bu farklılık, maddelerin ayırt edici olduğunu göstermektedir.

Tablo 4.6. Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Uzaktan Eğitimde Ders Verimlilik Ölçeği Puanlarının Eğitim Gördükleri Üniversitelere Göre Karşılaştırılması

Üniversite	N	X	SS	F	P
Fırat Üniversitesi	28	2,96	,965		
Ondokuz Mayıs Üniversitesi	29	2,75	,720		
Uludağ Üniversitesi	29	2,68	,961	2,020	,096
Dokuz Eylül Üniversitesi	13	2,14	,799		
Gazi Üniversitesi	29	2,73	,857		

Tablo 4.6. incelendiğinde, araştırmaya katılan öğrencilerin eğitim gördükleri üniversitelere göre uzaktan eğitimde ders verimlilik ölçeği puanlarının arasında istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılık olmadığı görülmektedir ($p>0,05$).

Tablo 4.7. Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Uzaktan Eğitimde Ders Verimlilik Ölçeği Puanlarının Eğitim Aldıkları Ana Sanat Atölyesi Dersine Göre Karşılaştırılması

Ders	N	X	SS	T	P
Resim	68	2,57	,903		
Grafik tasarım	60	2,88	,847	-1,968	,051

Tablo 4.7. incelendiğinde, araştırmaya katılan öğrencilerin eğitim aldıkları ana sanat atölye derslerine göre uzaktan eğitimde ders verimlilik ölçeği puanlarının arasında istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılık olmadığı görülmektedir ($p>0,05$).

Tablo 4.8. Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Uzaktan Eğitimde Ders Verimlilik Ölçeği Puanlarının Cinsiyetlerine Göre Karşılaştırılması

Cinsiyet	N	X	SS	T	P
Kadın	105	2,79	,859	2,146	,034
Erkek	23	2,36	,945		

Tablo 4.8. incelendiğinde, araştırmaya katılan öğrencilerin cinsiyetlerine göre uzaktan eğitimde ders verimlilik ölçeği puanlarının arasında istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılık olduğu ($p<0,05$), kadın öğrencilerin uzaktan eğitimde derslerin verimliliğine ilişkin algılarının erkek öğrencilerden daha yüksek olduğu görülmektedir.

Tablo 4.9. Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Uzaktan Eğitimde Ders Verimlilik Ölçeği Puanlarının Yaş Gruplarına Göre Karşılaştırılması

Yaş grubu	N	X	SS	F	P
18-20 yaş	24	2,76	,814	1,225	,304
21-23 yaş	76	2,62	,799		
24-26 yaş	11	2,75	1,258		
27-30 yaş	17	3,07	1,064		

Tablo 4.9. incelendiğinde, araştırmaya katılan öğrencilerin yaş gruplarına göre uzaktan eğitimde ders verimlilik ölçeği puanlarının arasında istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılık olmadığı görülmektedir ($p>0,05$).

Araştırma verilerine bakıldığında 1. maddede öğrencilerin ortalama yarısı uzaktan eğitimin uygulamalı derslerin verimliliğini arttırmadığını düşünürken %10,9'luk bir dilim kararsız kalmış ve ortalama %27'lik bir dilim ise uzaktan eğitim döneminde uygulamalı derslerde verimliliğin arttığını söylemiştir. 2. maddede yöneltilen ‘‘Uzaktan eğitim yoluyla verilen derslerdeki imkânlar, yüz yüze verilen eğitime göre daha erişilebilirdir’’ ifadesine katılımcıların cevabı yüksek oranda olumsuz olurken, %32,8 oranında öğrenci ifadeyi doğru bulmuştur. 4. maddede yer alan uzaktan eğitimde eğitimci-öğrenci arasındaki etkileşime yönelik ifadeyi katılımcıların yarısı doğru bulmamıştır. 6. maddede ‘‘Uzaktan eğitim yoluyla yürütülen uygulamaları derslerin fiziksel koşullarını okul dışı ortamlarda sağlayabiliyorum’’ ifadesinde %30,5 oranında öğrenci kararsız olduğunu belirtmiş,

%32,8'i katılmadığını ve kalan % 36,7'lik dilim ifadeyi doğru bulduğunu belirtmiştir. Dolayısıyla bu maddeye verilen yanıtlar arasında anlamlı bir farklılık olmadığı görülmektedir. 7. maddede yöneltilen ‘‘Uygulamalı derslerde öğretim elemanın dijital ortamda anlattığını anlıyor ve kolaylıkla uygulayabiliyorum’’ ifadesine yüksek oranda katılım sağlanmış, % 21,1'lik bir dilim kararsız kalmış ve %29.7 oranında öğrenci ifadeyi doğru bulmamıştır. 8. maddedeki teknik malzemeye erişim konusunda % 45,4'lik bir dilim bu konuda sıkıntı yaşamadığını ifade ederken, aksi olarak %35,9'luk bir dilim uzaktan eğitim döneminde teknik malzeme ihtiyacını rahatlıkla karşılayamadığını ifade etmiştir. 11. maddede ‘Pandemi dönemi sonrasında da eğitim-öğretimin uzaktan eğitim yoluyla devam etmesini olumlu buluyorum’’ sorusuna öğrencilerin % 43,7'si katılmıyorum ve kesinlikle katılmıyorum cevabını vermiş, %32,1'i katılıyorum-kesinlikle katılıyorum cevabını vermiş ve %24,2'si kararsız kalmıştır. 12. maddeye öğrencilerin %82,1'i katılmıyorum ve kesinlikle katılmıyorum cevabını vermişlerdir. 14. maddede öğrenciler %78,1 oranında onay vererek sanat eğitiminin yüz yüze yapılması gerektiğini ifade etmişlerdir. Uzaktan eğitimde ölçme ve değerlendirme araçlarının güvenilirliğini belirten 15. maddede öğrencilerin % 35,2'si kararsız kaldıklarını ifade ederken, %51,5'i uzaktan eğitim yoluyla verilen sanat eğitimi derslerinin ölçme ve değerlendirme araçlarını güvenilir bulmamıştır. 17. maddede yer alan ‘Uzaktan eğitimde, yüz yüze eğitime göre öğrencinin derse devam oranı daha yüksektir’’ ifadesine % 60,1 oranında katılmıyorum ve kesinlikle katılmıyorum cevabı verilmiştir. 18. maddeye öğrenciler %57 oranında katılım göstererek uzaktan eğitim sürecinde dersleri düzenli olarak takip ettiklerini söylemişlerdir. Öğrencilerin %29,7'si ise bu maddeye katılmadıklarını söylemişlerdir. 19. maddede fırsat ve imkân eşitliği konusunda öğrencilerin %61,7'si uzaktan eğitimin fırsat ve imkân eşitliği sunduğunu kabul etmemişlerdir. 20. maddeye öğrencilerin %59,4'ü katılıyorum ve kesinlikle katılıyorum cevabını vererek uzaktan eğitim ile zamanın daha verimli kullanılabileceğini söylemişlerdir. 21. maddede ‘Uzaktan eğitimde derslere olan motivasyonum arttı’ ifadesine öğrencilerin % 48,1'i katılmamış, %22,8' i ise kararsız kalmıştır. 24. maddede öğrencilerin %47,6'sı uygulama esnasında öğretim elemanına her an soru sorabildiğini ifade ederken, öğrencilerin %25'i kararsız kalmıştır. 28. madde ‘uzaktan eğitim sürecinde üretkenliğim arttı ve daha fazla ürün ortaya koyabildim’ ifadesine %38,2 katılıyorum ve kesinlikle katılıyorum, %40,6 katılmıyorum ve kesinlikle katılmıyorum, %21,1 kararsızım cevapları verilmiştir.

29. maddede öğrencilerin %42,2'si uzaktan eğitimin çalışma disiplinlerini olumsuz yönde etkilediğini söylemiş, %28,9'u bu ifadeye katılmamış ve %28,9 u ise kararsız kalmıştır.

4.2. Tartışma

Bu araştırma, Covid-19 sebebiyle uzaktan eğitim modeliyle eğitim-öğretime devam edilen süreçte, resim-iş eğitimi bölümlerinde verilen ana sanat atölye derslerini resim ve grafik tasarım ana sanat atölye dersleri bazında ele almaktadır.

Araştırmaya katılan öğrencilerin %21,9'u Fırat Üniversitesinde, %22,7'si Ondokuz Mayıs Üniversitesinde, %22,7'si Uludağ Üniversitesinde, %10,2'si Dokuz Eylül Üniversitesinde, %22,7'si Gazi Üniversitesinde eğitim görmektedir. %53,1'inin ana sanat atölyesi dersi resim, %46,9'unun ise grafik tasarımıdır. Araştırmaya katılan öğrencilerin %82'si kadın, %18'i erkektir. %59,4'ü 21-23 yaş grubundadır.

Ölçek maddelerine verilen yanıtlara bakıldığında üniversite, ana sanat dalı ve yaş değişkenleri bakımından istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığı görülmüştür. Ancak cinsiyet değişkeni bakımından istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılık olduğu görülmüş, kadın öğrencilerin, erkek öğrencilere göre uzaktan eğitimde derslerin verimliliğine ilişkin algılarının daha yüksek olduğu görülmüştür.

Öğrencilerin uzaktan eğitime ilişkin memnuniyetleri daha ziyade zamanın verimli kullanılmasına yönelik olmuştur. Bunun yanı sıra dijital ortamda anlatılanları anladıklarını ve rahatlıkla uygulayabildiklerini, bu süreçte dersleri düzenli takip ettiklerini ve yine bu süreçte alınan atölye derslerinde diledikleri an öğretim elemanına soru sorabildiklerini ifade etmişlerdir. Teknik malzemeye erişim, anasanat atölye dersinin fiziksel koşullarını okul dışı ortamlarda sağlayabilme, Pandemi dönemi sonrasında da eğitim-öğretimin uzaktan eğitim yoluyla devam etmesini olumlu bulma ve uzaktan eğitim sürecinde üretkenliğinin arttığına yönelik ölçek maddelerine verilen dönütlerde anlamlı bir farklılık görülmemiştir. Kalan maddelerde uzaktan eğitime yönelik olumlu dönütler alınmamıştır. Verilen dönütler Kahraman (2020)'in 'Covid-19 Salgınının Uygulamalı Derslere Etkisi ve Bu Derslerin Uzaktan Eğitimle Yürütülmesi: Temel Tasarım Dersi Örneği' isimli makale çalışmasındaki derse düzenli katılım ve uzaktan eğitimle anlatıları anlıyor ve uyguluyorum maddelerine verilen dönütlerle uyumluluk göstermektedir. Ancak

teknik malzemeye erişim konusunda Kahraman (2020)'ın ulaştığı sonuç öğrencilerin uzaktan eğitim döneminde teknik malzeme ihtiyacını karşılamakta zorlandığıyken, bu çalışmada ulaşılan sonuç öğrencilerin bu konuda sıkıntı yaşamadığı olmuştur. Her ne kadar aldığımız dönütlerde öğrencilerin çoğunluğunun malzeme erişimi konusunda sıkıntı yaşamadığını görülse bu maddeden alınan verilere bakıldığında sıkıntı yaşayanlar ve yaşamayanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığı görülmektedir. Kelekçi (2022)'nin yaptığı 'Pandemi Döneminde Dijital Ortama Taşınan Yazı ve Tipografi Eğitiminin İncelenmesi' isimli çalışmasında atölye derslerinin verimliliğine ilişkin maddeye verilen dönütler yüksek oranda olumluyken, bu çalışmanın ölçeğinde yer alan 'Uzaktan eğitimin, uygulamalı derslerin verimliliğini arttırdığını düşünüyorum' ifadesine yüksek oranda katılmıyorum-kesinlikle katılmıyorum cevabı verilmiştir.

Kelekçi (2022)'nin ölçeğinde yer alan 'Uzaktan eğitimde atölye derslerini uzaktan anlamının kolay olmayacağını düşünüyorum' ifadesi kullanılan ölçekte yer alan ve benzer bir ifade olan 'Uygulamalı derslerde öğretim elemanın dijital ortamda anlattığını anlıyor ve kolaylıkla uygulayabiliyorum' ifadesine verilen dönütler yüksek oranda benzerlik göstermektedir. Ayrıca teknik malzeme erişimi ile ilgili maddeye verilen yanıtların büyük çoğunluğu kolayca erişim sağlayabildikleri yönünde olmuştur ve çalışmamız bu anlamda da bir benzerlik göstermiştir. Burada belirtilmesi gereken nokta şu ki bu çalışmadaki ilgili maddeye verilen cevap ağırlıklı olarak olumlu olsa da, bu konuda zorluk yaşayanlar ve yaşamayanlar arasında anlamlı bir farklılık yoktur.

Resim-iş eğitimi alanında Mollaoğlu (2021)'nin yaptığı 'Bir Üniversitede Resim-İş Eğitimi Alan Öğrencilerin Covid-19 Pandemi Sürecinde Sürdürülen Uzaktan Öğretime İlişkin Görüşleri' isimli çalışmasındaki 'Uzaktan eğitim zaman kaybetmeksizin eğitim alabilmemi sağlamaktadır' ifadesi ve 'Eğitimimin en iyi şekilde gerçekleşmesi için yüz yüze etkileşim gereklidir' ifadesine verilen yanıtlar kullanılan ölçekteki benzer ifadelerle verilen yanıtlarla uyumluluk göstermektedir. Ayrıca 'Uzaktan eğitim yönteminin görsel sanatlar için uygunluğu' ifadesine verilen dönütler yine kullanılan ölçekte yer alan benzer ifadeyle paralellik göstermektedir.

Atılğan (2021)'in uzaktan eğitim döneminde atölye derslerine ilişkin 9 akademisyen ve 11 lisans öğrencisinin görüşlerine yer verdiği yüksek lisans tez

çalışmasında, araştırmacının öğrencilere yönelmiş olduğu 10 adet yarı yapılandırılmış görüşme sorularından bu çalışmayla benzerlik gösterenler şöyledir:

Araştırmacının öğrencilere yönelmiş olduğu “Kendinize ait atölye ortamı oluşturma imkanınız oldu mu? Çalışmalarınızı nasıl bir ortamda sürdürdünüz?” sorusuna 11 öğrenciden 9’u atölye ortamının oluşturulamadığını ve malzeme bulmakta sıkıntı yaşadıklarını ifade etmişlerdir. Kullanılan ölçekteki benzer bir ifade olan 6. madde “Uzaktan eğitim yoluyla yürütülen uygulamalı derslerin fiziksel koşullarını okul dışı ortamlarda sağlayabiliyorum” ifadesine öğrencilerden alınan dönütlerde anlamlı bir farklılık görülmesi de çoğunluğun dersin fiziksel koşullarını okul dışı ortamlarda sağlayabildiği anlaşılmıştır. Yapılan çalışma bu bağlamda benzerlik göstermemiştir.

“Pandemi sürecinde eğitim yönündeki motivasyonunuz nasıldı? Uzaktan eğitimde devam problemi yaşadınız mı?” sorularına 11 öğrenciden 8’i motive olmakta zorlandığını ve yine öğrencilerin çoğunluğu derse devam konusunda sorunlar yaşadıklarını belirtmişlerdir. Çalışmamızda benzer ifade olan 18. maddedeki “Uzaktan eğitimde dersleri düzenli olarak takip ediyorum” ifadesine verilen dönütler Atilgan’ın aldığı dönütlerle farklılık göstermektedir. 21. madde olan “Uzaktan eğitimde derslere olan motivasyonum arttı” ifadesine alınan dönütler ise Atilgan’ın aldığı dönütlerle yüksek oranda benzerlik göstermektedir.

Atilgan’ın öğrencilere yönelttiği bir diğer soru olan “Uzaktan eğitimin ‘eğitimin geleceği’ olduğunu düşünüyor musunuz? Uygulamalı dersler için de ideal olduğu söylenebilir mi? Pandemi süreci bittiğinde de uzaktan eğitimin devamını talep eder misiniz?” sorularına, 9 öğrenci gelecekte uzaktan eğitim talep edilmemektedir ve uzaktan eğitimin geleceği yoktur cevabını vermiştir. Alınan yanıtlar çalışmadaki benzer ifadeler olan 11. madde “Pandemi dönemi sonrasında da eğitim-öğretimin uzaktan eğitim yoluyla devam etmesini olumlu buluyorum” ve 12. madde “Geleceğin Sanat Eğitiminin tamamen uzaktan eğitim yoluyla verilmesi gerektiğini düşünüyorum” ifadelerinden özellikle 12. maddeye verilen cevaplarda yüksek oranda paralellik görülmektedir. Ayrıca 9 öğrencinin uzaktan eğitimin uygulamalı dersler için uygun olmadığı yönündeki görüşleri çalışmamızda ulaşılan sonuçlar ile uyumludur.

“Pandemi sürecinde resim atölyesi dersi için yaptığınız çalışmalarda malzeme tedariki konusunda sıkıntılar yaşadınız mı?” sorusuna alınan yanıtlar sıkıntı

yaşandığı yönünde olup, çalışmadaki benzer ifadeye alınan dönütlerle uyumluluk göstermemektedir.

4.3. SONUÇ ve ÖNERİLER

Bu araştırmada Covid-19 kısıtlamaları doğrultusunda geçilen uzaktan eğitimin resim-iş eğitimi bölümlerinde verilen resim ve grafik tasarım ana sanat atölye dersleri üzerinde ne gibi etkilerinin olduğu, öğrencilerin almış olduğu ana sanat eğitiminin verimliliğinin ne düzeyde olduğu ve öğrencilerin bu süreçte almış oldukları ana sanat atölye eğitimine ilişkin görüşleri araştırılmıştır. Araştırma kapsamında seçilen 5 farklı üniversitenin resim öğretmenliği bölümlerinde eğitim almakta olan, ana sanat atölye dersi resim ve grafik tasarım olan 3. sınıf öğrencilerinden anket yoluyla veriler alınmıştır. Alınan veriler doğrultusunda Covid-19 kısıtlamaları döneminde verilen atölye derslerinin öğrenci açısından anlaşılır olduğunu ancak öğrencinin uzaktan eğitime karşı mesafeli olduğunu ve uzaktan eğitimi uygulamalı dersler için uygun bulmadığı görülmektedir. Alınan anket verilerine dayanarak bunun yüzyüze verilen eğitimdeki imkanların daha erişilebilir olması, eğitimci-öğrenci arasındaki etkileşimin daha yüksek olması ve derse karşı olan motivasyon gibi çeşitli nedenlerinin olduğu görülmektedir. Öğrencilerin uzaktan eğitimin genel olarak olumlu bulduğu yanı sıra zamanın daha verimli kullanılabilir olması olmuştur. Bunun dışında olumlu bulunan bazı maddelerin yanı sıra bazı maddelere alınan yanıtlarda anlamlı bir farklılık görülmemiştir. Ulaşılan sonucun yapılan benzer çalışmalarla da genel olarak paralellik gösterdiği görülmektedir.

Yapılan çalışma ışığında uzaktan eğitim döneminde yapılan uygulamalı derslerin istenilen düzeyde verimli olmadığı anlaşılıyor. Ayrıca Erim (2021)' in de belirttiği gibi derslerin uygulamalı sürecinin yüz yüze olması öğrenci motivasyonu ve öğretim elemanının öğrenci çalışması üzerinde vereceği dönütlerin sağlıklı olması açısından da önemlidir.

Bugün artık normal akışına dönen eğitim sistemi uzun bir süre uzaktan eğitimle sınanmış, bu süre içinde eğitim-öğretimde karşılaşılan sorunlar çeşitli araştırmalarla ifade edilmeye çalışılmıştır. Yabancı olunan uzaktan eğitim, pandemi sürecinde öğrenciye bir takım avantajlar ve dezavantajlar sağlamıştır. Bu avantaj ve dezavantajlar yapılan çalışma kapsamında ifade edilmeye çalışılmıştır. Çalışma yapılan alanda konuyla ilgili çalışmaların sınırlı oluşu, çalışmanın sınırlı sayıda çalışmayla mukayese edilmesine sebep olmuştur. Alınan veriler yapılan diğer çalışmalarla çeşitli yönlerden benzerlikler ve farklılıklar göstermektedir. Ancak genel

kanının uzaktan eğitim yönteminin sanat eğitimi alanında uygun olmadığı yönünde olduğu görülmektedir.

Yaşanılan pandemi süreci, gelecekte karşılaşılması olası olan benzer durumlarda uzaktan eğitim-öğretimin daha uygulanabilir olması açısından bir deneyim olmuştur. Bu öğretim modelinin daha etkin bir şekilde kullanılabilmesi adına alt yapısının güçlendirilmesi, içerik ve tasarımının geliştirilmesi gibi çalışmalar yapılmalıdır. Uzaktan eğitim yöntemi üniversitelerin insiyatifine bırakılmaksızın örgün eğitim içindeki yerini almalıdır. Tekrar yaşanması muhtemel olan doğal afet durumlarında uygulamalı bölümlerde daha nitelikli bir eğitim-öğretim sunabilmek adına uygulamalı derslere yönelik yapılan çalışmalar incelenmeli ve uzaktan eğitim yönteminin iyileştirilebilir yanlarına yönelik aksiyonlar gerçekleştirilmelidir. Meydana gelen fırsat eşitsizlikleri giderilmelidir. Maddi imkânı yetersiz olan öğrencilere web desteği sağlanmalı ve daha da önemlisi kırsalda yaşayan öğrencilerin altyapı sorunları çözüme kavuşturulmalıdır. Öğrencilerin derse düzenli katılımlarını ve öğretim elemanının kontrolü daha kolay bir biçimde sağlayabilmesi adına online yoklama sistemi yetersiz olan üniversiteler bu konudaki eksikliklerini gidermelidir. Yapılan bu çalışma, araştırmacılar tarafından farklı atölye derslerine ve geniş bir örneklem grubuna uygulanabilir. Böylece ulaşılan sonuçlar genel olarak yaşanan sorunların saptanmasına ve sürecin daha doğru bir değerlendirmesinin yapılmasına olanak sağlayacaktır.

KAYNAKÇA

- Akgül, A. (2021). *Covid 19 salgını sürecinde yapılan çevrim içi piyano derslerinin öğretim elemanları tarafından değerlendirilmesi*. 8. Uluslararası Öğretim Teknolojileri ve Öğretmen Eğitimi Sempozyumunda Sunulan Bildiri. Trabzon: Trabzon Üniversitesi.
- Akgül, A. (2021). Sanat eğitimi veren yükseköğretim kurumlarında çalışan akademisyenlerin uzaktan eğitim ile ilgili görüşlerinin belirlenmesi, *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 17 (3),s.415-432.
<https://dergipark.org.tr/en/pub/mersinefd/issue/66348/937401>
- Aksu R., Eser M. T., Güzeller C. O. (2017), *Açımlayıcı ve doğrulayıcı faktör analizi ile yapısal eşitlik modeli uygulamaları*, Ankara: Detay Yayıncılık.
- Akyürek, M. İ. (2020). uzaktan eğitim: bir alanyazın taraması. *Medeniyet Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 4 (1) , s.1-9
<https://dergipark.org.tr/tr/pub/mead/issue/56310/711904>
- Alakuş, A.O. (2003). Dünden bugüne görsel sanatlar eğitimimizin genel bir görünümü, *Milli Eğitim Dergisi*. Sayı.160
- Alkan, V., Şimşek, S., Erbil, B.A. (2019). Karma yöntem deseni: öyküleyici alanyazın incelemesi, *Eğitimde Nitel Araştırmalar Dergisi – ENAD*, Cilt.7, Sayı.2, s.559-582.
- Altınkurt, L. (2015). Türkiye'de sanat eğitiminin gelişimi, *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi* (12). <https://dergipark.org.tr/tr/pub/dpusbe/issue/4754/65308>
- Altunışık, R., Coşkun, R., Bayraktaroğlu, S., Yıldırım, E. (2007). *Sosyal bilimlerde araştırma yöntemleri spss uygulamalı*, İstanbul: Sakarya Yayıncılık.
- Artut, K. (2009). *Sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri*. Ankara: Anı yayıncılık.
- Atılğan, E.Ş., (2021). *Uzaktan eğitim sürecinde atölye derslerine ilişkin akademisyen ve görsel sanatlar öğretmen adaylarının görüşlerinin incelenmesi* (Yüksek Lisans Tezi). Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü: Erzincan.
- Aydın, E. (2021). *Türkiye'deki siyasi politikaların cumhuriyet'ten günümüze sanat eğitimine etkisi*. (Yüksek lisans tezi). Trabzon Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü: Trabzon.
- Aykut, A. (2006). Günümüzde görsel sanatlar eğitiminde kullanılan yöntemler, *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Sayı.21, s. 33-42.
- Becerikli, S. (2021). Mektupla öğretmen yetiştirme, *Belgi Dergisi*, Sayı.21, 279-299.
- Berkman, İ., Bozkurt, M., Çarıkçı, D., Web'e Özgü Bir Sanat Biçimi Olarak İnternet Art, *The Turkish Online Journal Of Desing, Art and Communication*, c:7, s:2, 2017
- Bigalı, Ş. (1984). *Resim sanatı*. Ankara: Şafak Matbaası.
- Bozkurt, A. (2017). Türkiye'de uzaktan eğitimin dünü, bugünü ve yarını, *Anadolu Üniversitesi Açık Öğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi*, Cilt.3, Sayı.2, s.85-124 <https://dergipark.org.tr/download/article-file/403827>
- Büyüköztürk, Ş., Demirel, F. vd. (2014). *Bilimsel araştırma yöntemleri*(17.bs.), Ankara: Pegem Akademi.
- Can, E. (2020). Coronavirüs (Covid-19) pandemisi ve pedagojik yansımaları: Türkiye'de açık ve uzaktan eğitim uygulamaları, *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi*, Cilt. 6, Sayı. 2,
- Ciddi, M.L. (2019). Türkiye'de cumhuriyet öncesi ve sonrası resim eğitiminin gelişimi, *Bilim, Eğitim, Sanat ve Teknoloji Dergisi (BEST Dergi)*, Cilt.3, Sayı. 2, s.62-68.

- Çoban, A., Özbek, R. Vd., Ocak, G. (Ed.).(2011), *Öğretim ilke ve yöntemleri*(3.bs.), Ankara: Pegem Akademi.
- Çoban, A., Erkuzu, D. (2019). Cumhuriyetin kuruluşundan günümüze görsel sanatlar dersi, *The Journal of International Lingual Social and Educational Sciences*, 5(2), s.239-253. DOI: <https://doi.org/10.34137/jilses.601557>
- Çokluk, Ö., Şekercioğlu, G., Büyüköztürk, Ş. (2012). *Sosyal bilimler için çok değişkenli istatistik: SPSS ve LISREL uygulamaları*, Ankara: Pegem Akademi.
- Çoruk, A., Şahin, Ç.vd., Genç, S.Z.,Şahin Ç.(Ed.).(2013). *Eğitim bilimine giriş*, İstanbul: Paradigma Akademi Yayınları.
- Deroğlu, N. B. (2017). *1920 Sonrası türk resim sanatında çağdaşlaşma doğrultusunda alınan kararların uygulanması ve değerlendirilmesi süreçlerinin sanatsal açıdan değerlendirilmesi* (Yüksek lisans tezi). Trakya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü: Edirne.
- Dilmaç, O. (2009). *16. ve 20. yüzyıllar arasında avrupa’da akademik düzeyde sanat eğitiminin oluşumu ve türkiye’deki sanat eğitime katkıları*, (Doktora Tezi). Atatürk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü: Erzurum.
- Ergün, E., Kurnaz, F.B. (2017). Uzaktan eğitim yoluyla pedagojik formasyon eğitimi alan öğretmen adaylarının yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin incelenmesi, *Eğitim Teknolojisi Kuram Ve Uygulama*, Cilt.7, Sayı.2, s.1-17
- Erim, G. (2021). Görsel sanatlar eğitiminin uzaktan uygulamalı dersleri, *Medeniyet Sanat Dergisi*, 7 (2), s.178-189.
<https://dergipark.org.tr/en/pub/medeniyetsanat/issue/64062/1026417>
- Erkut, E. (2020). Covid-19 sonrası yükseköğretim, *Yükseköğretim Dergisi*, Cilt. 10(2), s.125–133.
- Fırat Üniversitesi Uzaktan Eğitim Uygulamaları. Erişim: 15 Haziran 2022, <http://www.uzaktanegitim.net/?pnun=60&pt=2.4.+F%C4%B1rat+%C3%9Cniversitesi+Uzaktan+E%C4%9Fitim+Uygulamalar%C4%B1>
- Fırıncı, M. (2012). Postmodern süreçte sanatın değişen anlamı, *Sanat ve Tasarım Dergisi*, Cilt. 1(10), s.25-38.
- G.T. Yamamoto vd. (Ed.). (2011). Uzaktan eğitimde meydana gelen değerler dizisi (paradigma) değişimlerinin e-öğrenme ekonomisi alanına yansımaları. Kesim, E. *Türkiye’de öğrenme: gelişmeler ve uygulamalar*. (3-25). Ankara: Efil Yayınevi
- G.T. Yamamoto vd. (Ed.). (2011). E-öğrenme sistemindeki başarı faktörleri. Balcı, B. *Türkiye’de öğrenme: gelişmeler ve uygulamalar*. (465-479). Ankara: Efil Yayınevi
- İlhan, A.Ç. (2019). Türkiye’de sanat ve sanat eğitimi alanında yapılan son değişiklikler, *Güzel Sanatlar Fakültesi Dergisi*, Cilt. 1(1), s.9-22.
- İstanbul Kültür Sanat Vakfı (İKSV), (2014), Türkiye’de Sanat Eğitimi Yeniden Düşünmek (İksv Araştırma Raporu) İstanbul.
<http://cdn.iksv.org/media/content/files/TurkiyedeSanatEgitiminiYenidenDusunmek.pdf>
- Özdamar, K. (2013a). Paket programlar ile istatistiksel veri analizi – 1, MINITAB 16 – IBM SPSS 21, Eskişehir: Nisan Kitapevi.
- Özdamar, K. (2013b). Paket programlar ile istatistiksel veri analizi – 2, MINITAB 16 – IBM SPSS 21, Eskişehir: Nisan Kitapevi.
- Özer, E. (2009). Türkiye’de sanat eğitimi ve hasan pekmezci örneği. (Yüksek lisans tezi). Cumhuriyet Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü: Sivas.

- Özer, B. (1989). Türkiye'de uzaktan eğitim: anadolu üniversitesi açıköğretim fakültesi'nin uygulamaları, *Eskişehir Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Cilt.2, Sayı.2, s.1-24. <http://hdl.handle.net/11129/2520>
- Kahraman, M.E. (2020). Covid-19 salgınının uygulamalı derslere etkisi ve bu derslerin uzaktan eğitimle yürütülmesi: temel tasarım dersi örneği, *İMÜ Sanat Tasarım ve Mimarlık Fakültesi Dergisi*, Cilt: 6, Sayı: 1, s. 44-56.
<https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/1190805>
- Kavuran, T., Dede, B. (2014). Platon ve aristoteles'in sanat etiği, estetik kavramı ve yansımaları, *Sanat Dergisi*, Sayı.23, s.47-64.
- Kelekcı, M. (2022). Pandemi döneminde dijital ortama taşınan atölye dersi olan tipografinin incelenmesi, *Kocaeli Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Dergisi* 12, s.47-62.
- Kılınç, M. (2015). *Uzaktan eğitim uygulamalarının etkililiği üzerine bir araştırma "inönü üniversitesi uzaktan eğitim merkezi ilahiyat lisans tamamlama programı örneği"*. (Doktora tezi). İnönü Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü: Malatya.
- Kırık, A.M. (2014). Uzaktan eğitimin tarihsel gelişimi ve Türkiye'deki durumu, *Marmara İletişim Dergisi*, sayı.21, s.73-94.
- Kırıoğlu, O. T. (2005). *Sanatta eğitim*. (3.Baskı), Ankara: Pegem Akademi.
- Kiper, G. (2021). *Uzaktan eğitimin kısa tarihi ve çevrimiçi makina teorisi eğitimi*, 20. Ulusal Makina Teorisi Sempozyumu. Diyarbakır: Dicle Üniversitesi.
- Kurt, A.A. (Ed.). (2013). Veri toplama yöntem ve araçları. Kuzu, A. *Bilimsel araştırma yöntemleri*. (93-115). Eskişehir: Anadolu Üniversitesi.
- S.Z. Genç ve Ç. Şahin. (Ed.). (2013). Eğitimle ilgili temel kavramlar. Şahin, Ç. *Eğitim bilimine giriş*. (1-25). İstanbul: Paradigma akademi yayınları.
- Kurtoğlu, S. (2021). *Öğretim elemanlarının güncel sanat eğitimindeki yeni yönelimler hakkındaki görüşleri*. (Yüksek lisans tezi). Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü: Samsun.
- Kurtuluş, Y. (2000). *Türkiye'de sanat eğitimi tarihi (1950-1999) genel eğitimde ve öğretmen yetiştiren kurumlarda resim/ resim-iş bölümleri ve dersleri*. (Doktora tezi). Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü: Ankara.
- Kuş, M. (2019). Postmodern sanat ve günümüz, *İdil*, 60, s.1003-1010. doi: 10.7816/idil-08-60-06
- MEB. (2018). *Görsel sanatlar dersi öğretim programı*. Erişim: 20 Haziran 2022, <http://mufredat.meb.gov.tr/Dosyalar/2018121111026326-GORSEL%20SANATLAR.pdf>
- Mercin, L., Alakuş, A.O. (2007). Birey ve toplum için sanat eğitiminin gerekliliği, *D.Ü.Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi* (9), s.14-20.
<https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/787186>
- Mollaoğlu, S. (2021). Bir üniversitede resim-iş eğitimi alan öğrencilerin covid-19 pandemi sürecinde sürdürülen uzaktan öğretime ilişkin görüşleri, *Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi*, (42), s.431-443.
<https://dergipark.org.tr/en/pub/ataunikkefd/issue/63299/813193>
- Resmi Gazete. (1964). *Kanunlar*. Erişim: 15 Haziran 2022, <https://www.resmigazete.gov.tr/arsiv/11596.pdf>
- San, İ. (1992). Toplumsal değişme ve değişen sanat eğitimi. Çukurova Üniversitesi Eğitim Fakültesi Toplumsal Değişmeler ve Eğitim Toplantısı, s. 165-176, Adana.

- Sarı, T., Nayır, F. (2020). Pandemi dönemi eğitim: sorunlar ve fırsatlar, *Turkish Studies*, 15(4), s. 959-975.
- Streiner, D. L. (1994). Figuring out factors: the use and misuse of factor analysis. *The Canadian Journal of Psychiatry*, 39(3), s.135–140.
- Şahin, H. (2015). Günümüz sanatında üslup karmaşası ve pastiş, *Art- E Sanat Dergisi*, 8(15), s. 110-126. <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/193490>
- Şahin, H. (2016). Modern sanatta geleneğin reddi, *Akademik Sanat*, 1(1), s.76-85. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/275271>
- Tansuğ, S. (1993). *Çağdaş Türk Sanatı*. İstanbul: Remzi Kitapevi.
- Taşpınar, M. T. D. ve Tuncer, M. (2007). Sanal eğitim-öğretim ve geleceği , *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi* , 6 (20) , s.112-132. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/esosder/issue/6134/82261>
- Tunalı, İ.(1993). *Estetik*. Remzi Kitapevi: İstanbul
- Tunalı,İ. (1996). *Estetik*. İstanbul: Remzi Kitapevi.
- TDK. (1932). *Türk Dil Kurumu Sözlükleri*. Erişim: 03 Mart 2022, <https://sozluk.gov.tr/>
- Uçan, A. (1995). Türkiye’de güzel sanatlar fakültelerinin yeniden planlanması ve eğitim programlarının yeniden düzenlenmesi, *Anadolu Sanat Dergisi*. Sayı. 4, s.121-142.
- Uğurlu, S. (2013). *Türkiye’de sanat eğitiminde öğretmen yetiştirmeye genel bakış*. (Yüksek lisans tezi). Uludağ Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü: Bursa.
- Ülkü, C. (2008). Sanat eğitimi, sanat ve köy enstitüleri, *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Cilt. 4(1), s.37-45.
- Ünver, E. (2002). *Sanat Eğitimi*. Ankara: Nobel Yayınları.
- Yamamoto, G.T., Altun, D. (2020). Coronavirüs ve çevrimiçi (online) eğitimin önlenemeyen yükselişi, *Üniversite Araştırmaları Dergisi*, Cilt. 3, Sayı. 1, s. 25-34.
- Yaman, Z. Y. (1994). *Kültür ve sanat ortamı. kültürün gelişiminde sanat öncülüğü*. Ankara: Hacettepe Üniversitesi Yayınları.
- Yeşilyaprak, B. (2016). *Eğitimde rehberlik hizmetleri* (25.baskı), Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık
- Yıldız, E., Seferoğlu, S.S. (2020). Uzaktan eğitim öğrencilerinin çevrim içi teknolojilere yönelik öz yeterlik algılarının incelenmesi. *Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 18 (1), s.33-46.
- Yılmaz, S. (2021). Platon, Aristoteles ve Immanuel Kant’ın sanat ve estetik yaklaşımları, s.1-16. <https://orcid.org/0000-0003-0718-4255>
- Yolcu, E. (2009). *Sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri*. Ankara: Nobel Yayıncılık.
- YÖK. (2019). Resim-İş Öğretmenliği Lisans Programı. Erişim: 21 Nisan 2022 https://www.yok.gov.tr/Documents/Kurumsal/egitim_ogretim_dairesi/Yeni-Ogretmen-Yetistirme-Lisans-Programlari/Resim_Is_Ogretmenligi_Lisans_Programi09042019.pdf
- YÖK. (2020).- Basın Açıklaması - Yükseköğretim Kurulu Başkanı https://covid19.yok.gov.tr/Documents/alinan-kararlar/03-uzaktan-egitime-iliskin-alinan_karar.pdf

EKLER

Ek 1: Anket

Not: Verilerin analizinde uygulanan açıklayıcı faktör analizinde binişik olan veya faktör yükü 0,30'un altında kalan maddeler (3, 5, 9, 10, 13, 16, 22, 23, 25, 26, 27, 30 numaralı maddeler) ölçekten çıkarılmıştır. Bu ölçek kalan 18 madde ile kullanılmalıdır.

Bölüm 1/3

UZAKTAN EĞİTİM YOLUYLA VERİLEN ANA SANAT ATÖLYE DERSLERİNİN NİTELİĞİ

- Bu anket, COVID-19 nedeniyle yaşanan uzaktan eğitim sürecinin bu alanda yaşattığı avantaj ve dezavantajları ölçebilmek amacıyla, Prof. Dr. Sevgi Koyuncu'nun danışmanlığında yüksek lisans öğrencisi Elif Ergün tarafından hazırlanmıştır. Tezin konusu 'UZAKTAN EĞİTİM YOLUYLA VERİLEN ANA SANAT ATÖLYE DERSLERİNİN NİTELİĞİ' dir.
- Araştırma bilimsel bir nitelik taşıdığından, maddelere tutarlı ve samimi cevaplar vermeniz araştırmanın güvenilirliği açısından önemlidir.
- Anketimiz 30 sorudan oluşmaktadır
- Katkılarınıza ve sabrınıza teşekkür ederiz.

Bölüm 2/3

Kişisel Bilgi Formu Tüm alanları doldurmanız gereklidir.
Kişisel bilgileriniz gizli tutulacaktır.

Okuduğunuz Üniversite

Bursa Uludağ Üniversitesi, Eğitim Fakültesi
İzmir Dokuz Eylül Üniversitesi, Buca Eğitim Fakültesi
Ankara Gazi Üniversitesi, Gazi Eğitim Fakültesi
Samsun Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Eğitim Fakültesi
Fırat Üniversitesi, Eğitim Fakültesi

Ana Sanat Atölye Dersiniz

Resim
Grafik Tasarım

Cinsiyetiniz

Kadın
Erkek

Yaş Aralığınız

18-20
21-23
24-26
27-30

Bölüm 3/3

Sorular

- 1- Uzaktan eğitimin, uygulamalı derslerin verimliliğini arttırdığını düşünüyorum.
kesinlikle katılmıyorum
Katılmıyorum
Kararsızım
Katılıyorum
Kesinlikle katılıyorum
- 2- Uzaktan eğitim yoluyla verilen derslerdeki imkânlar, yüz yüze verilen eğitime göre daha erişilebilirdir.
kesinlikle katılmıyorum
Katılmıyorum
Kararsızım
Katılıyorum
Kesinlikle katılıyorum
- 3- Uygulamalı derslerin teorik kısmını anlamak uzaktan eğitimde daha zordur.
kesinlikle katılmıyorum
Katılmıyorum
Kararsızım
Katılıyorum
Kesinlikle katılıyorum
- 4- Uzaktan eğitim yoluyla verilen grafik tasarım/ resim derslerinde eğitimci-öğrenci arasında etkileşim oldukça yüksektir.
kesinlikle katılmıyorum
Katılmıyorum
Kararsızım
Katılıyorum
Kesinlikle katılıyorum
- 5- Derslerin uygulamalı kısmının yüz yüze eğitimle yapılması gerektiğini düşünüyorum.
kesinlikle katılmıyorum
Katılmıyorum
Kararsızım
Katılıyorum
Kesinlikle katılıyorum
- 6- Uzaktan eğitim yoluyla yürütülen uygulamalı derslerin fiziksel koşullarını okul dışı ortamlarda sağlayabiliyorum.
kesinlikle katılmıyorum
Katılmıyorum
Kararsızım
Katılıyorum
Kesinlikle katılıyorum

- 7- Uygulamalı derslerde öğretim elemanının dijital ortamda anlattığını anlıyor ve kolaylıkla uygulayabiliyorum.
kesinlikle katılmıyorum
Katılmıyorum
Kararsızım
Katılıyorum
Kesinlikle katılıyorum
- 8- Uzaktan eğitim sürecinde teknik malzeme ihtiyacımı (boya, şövale vb.) rahatça karşılayabiliyorum.
kesinlikle katılmıyorum
Katılmıyorum
Kararsızım
Katılıyorum
Kesinlikle katılıyorum
- 9- Uzaktan eğitim sürecinde atölye içi etkileşimin/ grup çalışmasının önemini anladım.
kesinlikle katılmıyorum
Katılmıyorum
Kararsızım
Katılıyorum
Kesinlikle katılıyorum
- 10- Uzaktan eğitim yoluyla verilen derslere teknik anlamda erişim sağlamakta zorlanmıyorum.
kesinlikle katılmıyorum
Katılmıyorum
Kararsızım
Katılıyorum
Kesinlikle katılıyorum
- 11- Pandemi dönemi sonrasında da eğitim- öğretimin uzaktan eğitim yoluyla devam etmesini olumlu buluyorum.
kesinlikle katılmıyorum
Katılmıyorum
Kararsızım
Katılıyorum
Kesinlikle katılıyorum
- 12- Geleceğin sanat eğitiminin tamamen uzaktan eğitim yoluyla verilmesi gerektiğini düşünüyorum.
kesinlikle katılmıyorum
Katılmıyorum
Kararsızım
Katılıyorum
Kesinlikle katılıyorum
- 13- İnternete erişim imkânlarının her öğrenci için eşit olmadığını düşünüyorum.
kesinlikle katılmıyorum
Katılmıyorum

Kararsızım
Katılıyorum
Kesinlikle katılıyorum

14- Sanat eğitimi, uygulamaya dayalı bir eğitim gerektirdiği için yüzyüze eğitimi zorunlu kılar.

kesinlikle katılmıyorum
Katılmıyorum
Kararsızım
Katılıyorum
Kesinlikle katılıyorum

15- Uzaktan eğitim yoluyla verilen sanat eğitimi derslerinin ölçme ve değerlendirme araçları daha güvenilirdir.

kesinlikle katılmıyorum
Katılmıyorum
Kararsızım
Katılıyorum
Kesinlikle katılıyorum

16- Uzaktan eğitim sisteminde kullanılması gereken teknolojik araç ve gereçleri (bilgisayar, kamera, ses sistemi vb.) etkin bir şekilde kullanabiliyorum.

kesinlikle katılmıyorum
Katılmıyorum
Kararsızım
Katılıyorum
Kesinlikle katılıyorum

17- Uzaktan eğitimde, yüzyüze eğitime göre öğrencinin derse devam oranı daha yüksektir.

kesinlikle katılmıyorum
Katılmıyorum
Kararsızım
Katılıyorum
Kesinlikle katılıyorum

18- Uzaktan eğitimde dersleri düzenli olarak takip ediyorum.

kesinlikle katılmıyorum
Katılmıyorum
Kararsızım
Katılıyorum
Kesinlikle katılıyorum

19- Uzaktan eğitim her öğrenciye fırsat ve imkân eşitliği sunar.

kesinlikle katılmıyorum
Katılmıyorum
Kararsızım
Katılıyorum
Kesinlikle katılıyorum

- 20- Uzaktan eğitimde öğrenci zamanı daha verimli kullanabilir.
kesinlikle katılmıyorum
Katılmıyorum
Kararsızım
Katılıyorum
Kesinlikle katılıyorum
- 21- Uzaktan eğitimde derslere olan motivasyonum arttı.
kesinlikle katılmıyorum
Katılmıyorum
Kararsızım
Katılıyorum
Kesinlikle katılıyorum
- 22- Uzaktan eğitimde canlı derslerin kayıt altına alınması öğrencinin dersi tekrar izleyebilmesi bakımından faydalıdır.
kesinlikle katılmıyorum
Katılmıyorum
Kararsızım
Katılıyorum
Kesinlikle katılıyorum
- 23- Uzaktan eğitim öğrencinin sosyalleşmesini olumsuz yönde etkiler.
kesinlikle katılmıyorum
Katılmıyorum
Kararsızım
Katılıyorum
Kesinlikle katılıyorum
- 24- Uzaktan eğitimle anlatılan bir konunun uygulamasında istediğim her an öğretim elemanına soru sorabiliyorum.
kesinlikle katılmıyorum
Katılmıyorum
Kararsızım
Katılıyorum
Kesinlikle katılıyorum
- 25- Uzaktan eğitimde ders dışında sorularımı whatsapp, facebook gibi sosyal ağlardan sorduğumda cevap alabiliyorum ancak, yüzyüze eğitim öğretim elemanını her an bulmamı sağlıyordu.
kesinlikle katılmıyorum
Katılmıyorum
Kararsızım
Katılıyorum
Kesinlikle katılıyorum
- 26- Uzaktan eğitimde ilk kez öğretilecek yöntem ve tekniklerde atölyedeki ders verimi yakalanamaz.
kesinlikle katılmıyorum
Katılmıyorum

Kararsızım
Katılıyorum
Kesinlikle katılıyorum

27- Uzaktan eğitimde çalışmalarımın aslı ile dijital ortamdaki görüntüleri arasında (renk, doku vb.) farklılıklar oluyor.

kesinlikle katılmıyorum
Katılmıyorum
Kararsızım
Katılıyorum
Kesinlikle katılıyorum

28- Uzaktan eğitim sürecinde üretkenliğim arttı ve daha fazla ürün ortaya koyabildim.

kesinlikle katılmıyorum
Katılmıyorum
Kararsızım
Katılıyorum
Kesinlikle katılıyorum

29- Uzaktan eğitim süreci çalışma disiplinimi olumsuz yönde etkiledi.

kesinlikle katılmıyorum
Katılmıyorum
Kararsızım
Katılıyorum
Kesinlikle katılıyorum

30- Yüzyüze eğitime göre atölye çalışmalarımda etkili sonuç alamıyorum.

kesinlikle katılmıyorum
Katılmıyorum
Kararsızım
Katılıyorum
Kesinlikle katılıyorum

Ek 2: Etik kurul kararı

ONDOKUZ MAYIS ÜNİVERSİTESİ SOSYAL VE BEŞERİ BİLİMLER ARAŞTIRMALARI ETİK KURUL KARARLARI

KARAR TARİHİ	TOPLANTI SAYISI	KARAR SAYISI
26.02.2021	02	2021/133

KARAR NO:
2021-133

Üniversitemiz Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı yüksek lisans öğrencisi Elif ERGÜN' ün Prof. Dr. Sevgi KOYUNCU danışmanlığında "Uzaktan Eğitim Yoluyla Verilen Ana Sanat Eğitimi Derslerinin Niteliği" isimli yüksek lisans tezine ilişkin anket, veri kaynak taraması ve bilgisayar ortamında anket/test çalışmasını içeren 3395 sayılı dilekçesi okunarak görüşüldü.

Üniversitemiz Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı yüksek lisans öğrencisi Elif ERGÜN' ün Prof. Dr. Sevgi KOYUNCU danışmanlığında "Uzaktan Eğitim Yoluyla Verilen Ana Sanat Eğitimi Derslerinin Niteliği" isimli yüksek lisans tezine ilişkin anket, veri kaynak taraması ve bilgisayar ortamında anket/test çalışmasının kabulüne oy birliği ile karar verildi.

Ek 3: Anket çalışması izin belgeleri

T.C.
ONDOKUZ MAYIS ÜNİVERSİTESİ
Rektörlük

Sayı : E-49933177-300-125174
Konu : Anket İzni (Elif ERGÜN)

LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

İlgi : 27.08.2021 tarihli ve E-72975315-044-105972 sayılı yazınız.

Dokuz Eylül Üniversitesi Rektörlüğünden alınan 28.09.2021 tarihli ve 115979 sayılı yazı ile Enstitünüz Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı Resim-İş Eğitimi Bilim Dalı Yüksek Lisans programı öğrencisi Elif ERGÜN'ün Prof. Dr. Sevgi KOYUNCU danışmanlığında yürüttüğü "Uzaktan Eğitim Yoluyla Verilen Ana Sanat Eğitimi Derslerinin Niteliği" başlıklı tez çalışmasına veri toplamak amacıyla Üniversiteleri Buca Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Resim-İş Eğitimi Anabilim Dalı 3. sınıf öğrencilerine anket uygulama talebinin Rektörlüklerince uygun görüldüğü bildirilmektedir.

Bilgilerini ve gereğini rica ederim.

Prof. Dr. Cengiz BATUK
Rektör a.
Rektör Yardımcısı

Ek: 1 Sayfa

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu : 8MO6-1R58-0Z7A

Belge Doğrulama Adresi : <https://ebysorgu.omu.edu.tr>

Adres: Ondokuz Mayıs Üniversitesi Rektörlük Binası

Telefon No : 0362 312 19 19

e-Posta :

Fax No : 0362 457 60 91

İnternet Adresi : <http://www.omu.edu.tr/>

Bilgi İçin : Ayhan Can SARAÇ

Hizmetli

Telefon No:(0362)3121919-7014

T.C.
ONDOKUZ MAYIS ÜNİVERSİTESİ
Rektörlük

Sayı : E-49933177-044-111941
Konu : Anket Uygulama İzni (ElifERGÜN)

LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

İlgi : 03.09.2021 tarihli ve E-49933177-044-107635 sayılı yazımız.

Fırat Üniversitesi Rektörlüğünden alınan 07.09.2021 tarihli ve 80460 sayılı yazı ile Enstitümüz Güzel Sanatlar Eğitimi Ana Bilim Dalı Resim-İş Eğitimi Bilim Dalı yüksek lisans öğrencisi Elif ERGÜN'ün, Prof. Dr. Sevgi KOYUNCU danışmanlığında yürüttüğü "Uzaktan Eğitim Yoluyla Verilen Ana Sanat Eğitimi Derslerinin Niteliği" başlıklı tez çalışmasına veri toplamak amacıyla Üniversiteleri Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Resim-İş Eğitimi Ana Bilim Dalı 3. sınıf öğrencilerine anket uygulama talebinin uygun görüldüğü bildirilmektedir.

Bilgilerini ve gereğini rica ederim.

Prof. Dr. Cengiz BATUK
Rektör a.
Rektör Yardımcısı

Ek: 1 Sayfa

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu : SRU3-EUOI-OKDT

Belge Doğrulama Adresi : <https://ebyssorgu.omu.edu.tr>

Adres: Ondokuz Mayıs Üniversitesi Rektörlük Binası

Telefon No : 0362 312 19 19

e-Posta :

Fax No : 0362 457 60 91

İnternet Adresi : <http://www.omu.edu.tr/>

Bilgi İçin :Ayhan Can SARAÇ

Hizmetli

Telefon No:

T.C.
ONDOKUZ MAYIS ÜNİVERSİTESİ
Rektörlük

Sayı : E-49933177-044-126649
Konu : Anketler (Elif ERGÜN)

LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

İlgi : 27.08.2021 tarihli ve E-72975315-044-105972 sayılı yazımız.

Gazi Üniversitesi Rektörlüğünden alınan 29.09.2021 tarihli ve 178918 sayılı yazı ile Enstitünüz Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı, Resim-İş Eğitimi Bilim Dalı yüksek lisans öğrencisi Elif ERGÜN'ün, "Uzaktan Eğitim Yoluyla Verilen Ana Sanat Eğitimi Derslerini Niteliği" konulu tez çalışması kapsamında Üniversiteleri Gazi Eğitim Fakültesi bünyesinde anket uygulama talebinin uygun görüldüğü bildirilmektedir.

Bilgilerimi ve gereğini rica ederim.

Prof. Dr. Cengiz BATUK
Rektör a.
Rektör Yardımcısı

Ek: 4 Sayfa

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu : SMY1-EMTT-OOPD

Belge Doğrulama Adresi : <https://ebyssorgu.omu.edu.tr>

Adres: Ondokuz Mayıs Üniversitesi Rektörlük Binası

Telefon No : 0362 312 19 19

e-Posta :

Fax No : 0362 457 60 91

İnternet Adresi : <http://www.omu.edu.tr/>

Bilgi İçin :Ayhan Can SARAÇ

Hizmetli

Telefon No:(0362)3121919-7014

ÖZ GEÇMİŞ

Elif ERGÜN, 2013 yılında Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi'nde başladığı Resim –İş öğretmenliği bölümünden 28.06.2017 tarihinde mezun oldu. 2018 yılında Samsun Ondokuz Mayıs Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Resim-İş Eğitimi Anabilim Dalı'nda Yüksek Lisans programına girdi. Temel ilgi alanları, Edebiyat, felsefe, müzik.

İletişim Bilgileri

ORCID ID : 0000-0002-5858-4286

Yayımlar:

1. Ergün, E. ve Koyuncu, S. (2022). Türkiye’de uzaktan eğitimin tarihsel süreci ve covid-19 pandemisi döneminde uzaktan eğitimle yapılan resim ve grafik tasarım ana sanat atölye derslerinin verimliliğinin incelenmesi. Uluslararası Eğitim ve Tarih Araştırmaları Dergisi. 2(2).

Kazanılan Ödüller, Teşvikler ve Burslar

Katılım Belgeleri- Sergiler

1. 103 Yaşında Ondokuz Mayıs Uluslararası Davetli Karma Sergisi, 2022
2. Karma Sergi, 2020
3. Uluslararası 100. Yıl Eğitim Sempozyumu Sergisi, 2019
4. "Bursa Bellek 2019 Bursa'nın Tarihi ve Kültürel İzleri" Uluslararası Eklibris Yarışması (Sergileme)
5. 8. Uluslararası Meslek Yüksekokulları Sempozyum Sergisi (Umyos'19), 2019
6. Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Mezuniyet Sergisi, 2017